

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA W KATOWICACH**

Katowice, 31 grudnia 2013 r.

RKT-411-05/13/MI

DECYZJA Nr RKT-52/2013

Stosownie do art. 33 ust. 6 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 z późn. zm.), po przeprowadzeniu postępowania antymonopolowego przeciwko „Wodociągom” Sp. z o.o. z siedzibą w Głuchołazach wszczętego z urzędu,

– w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

I. Na podstawie art. 10 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów **uznaje się za ograniczającą konkurencję** i naruszającą zakaz, o jakim mowa w art. 9 ust. 1 i 2 pkt 6 ww. ustawy praktykę „Wodociągów” Sp. z o.o. z siedzibą w Głuchołazach polegającą na nadużywaniu pozycji dominującej na lokalnym rynku zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie gminy Głuchołazy w drodze narzucania uciążliwych warunków przyłączenia do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej ww. przedsiębiorcy, przynoszących mu nieuzasadnione korzyści, poprzez nałożenie na osoby ubiegające się o przyłączenie do sieci obowiązku poniesienia kosztów budowy urządzeń wodociągowych lub kanalizacyjnych w zakresie obejmującym:

- przewody łączące wewnętrzną instalację kanalizacyjną z siecią kanalizacyjną przedsiębiorstwa położone pomiędzy pierwszą studzienką kanalizacyjną licząc od strony budynku a granicą nieruchomości (wraz ze studzienką);
- przepompownie ścieków;
- przewody łączące sieć wodociągową przedsiębiorstwa z wewnętrzną instalacją wodociągową położone poza granicą nieruchomości gruntowej osoby przyłączanej,

z jednoczesnym wyłączeniem możliwości przekazania własności tych urządzeń przedsiębiorstwu za wynagrodzeniem i **nakazuje się zaniechanie jej stosowania.**

II. Na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów **nakłada się** na „Wodociągi” Sp. z o.o. z siedzibą w Głuchołazach **karę pieniężną** płatną do budżetu państwa w wysokości **16 545 PLN** (słownie złotych: szesnaście tysięcy pięćset czterdzieści pięć) z tytułu naruszenia zakazu, o którym mowa w art. 9 ust. 1 i 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w zakresie opisanym w punkcie I sentencji niniejszej decyzji.

III. Na podstawie art. 77 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 80 tej ustawy oraz na podstawie art. 263 § 1 i art. 264 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r. poz. 267) w związku z art. 83 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów postanawia się **obciążyć** „Wodociągi” Sp. z o.o. z siedzibą w Głuchołazach **kosztami przeprowadzonego postępowania** i zobowiązać ww. przedsiębiorcę do zwrotu Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów kwoty **23 PLN** (słownie złotych: dwadzieścia trzy) w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji.

Uzasadnienie

W imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (zwanego dalej „Prezesem Urzędu”) zostało przeprowadzone pod sygn. akt RKT-400-02/13/MI postępowanie wyjaśniające w sprawie działalności „Wodociągów” Sp. z o.o. z siedzibą w Głuchołazach (zwanym dalej „Wodociągami” lub „Spółką”). Celem postępowania było wstępne ustalenie, czy w związku z działaniami ww. przedsiębiorcy nastąpiło naruszenie przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów uzasadniające wszczęcie postępowania antymonopolowego w zakresie związanym z przyłączaniem do jego sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. W wyniku dokonanych w toku przedmiotowego postępowania ustaleń powzięto podejrzenie, iż działające w warunkach monopolu naturalnego „Wodociągi” mogły dopuścić się naruszenia art. 9 ust. 1 i 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w zakresie przedstawionym w pkt I sentencji niniejszej decyzji. W związku z powyższym Postanowieniem Nr 1 z dnia 25 lipca 2013 r. wszczęte zostało przeciwko „Wodociągom” postępowanie antymonopolowe w związku z podejrzeniem nadużywania pozycji dominującej na lokalnym rynku zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków obejmującym obszar gminy Głuchołazy (dowód: karty nr 1-1 verte). Postanowieniem Nr 2 z dnia 25 lipca 2013 r. (dowód: karta nr 3) zaliczono w poczet dowodów w prowadzonym postępowaniu antymonopolowym dokumenty uzyskane przez Prezesa Urzędu w toku postępowania wyjaśniającego przeprowadzonego pod sygn. akt RKT-400-02/13/MI (dowód: karty nr 5-238). Ponadto Postanowieniem Nr 3 z dnia 24 września 2013 r. (dowód: karta nr 267) zaliczono w poczet dowodów w przedmiotowym postępowaniu dokumenty uzyskane przez Prezesa Urzędu w związku ze złożonymi zawiadomieniami o podejrzeniu stosowania przez Wodociągi praktyk ograniczających konkurencję o sygnaturach: RKT-412-02/13/MI; RKT-412-05/13/MI; RKT-412-08/13/MI; RKT-412-13/13/MI; RKT-412-14/13/MI; RKT-412-15/13/M; RKT-412-17/13/MI; RKT-412-19/13/MI; RKT-412-23/13/MI (dowód: karty nr 269-358).

W odpowiedzi na zawiadomienie o wszczęciu postępowania antymonopolowego Spółka nie zgodziła się z przedstawionymi zarzutami. Wskazała, że w prowadzonej działalności gospodarczej, w zakresie warunków przyłączenia do sieci, działa z zachowaniem staranności oraz w zgodzie z obowiązującymi przepisami prawnymi (dowód: karta nr 239).

Spółka wskazała, że nie stosuje własnej interpretacji pojęć „przyłącze wodociągowe”, „przyłącze kanalizacyjne”, „przepompownia ścieków”, ale działa w oparciu o ustawę z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (tekst jedn. Dz. U. z 2006 r. Nr 123, poz. 858 z późn. zm.), a także zgodnie z obowiązującym aktualnym stanowiskiem Ministerstwa Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej odpowiedzialnego za ww. ustawę oraz orzecznictwem sądowym (dowód: karta nr 239).

„Wodociągi” wskazały, że zarówno przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne, jak i inne podmioty, w tym również Sąd Najwyższy, Rzecznik Praw Obywatelskich, Wiceprezes Najwyższej Izby Kontroli oraz posłowie na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej wskazywali i

wskazują nadal na wynikający z przepisów niejasny status przyłączy wodociągowo-kanalizacyjnych. Mając to na uwadze Spółka w celu uniknięcia zarzutu o nieprawidłowym stosowaniu przepisów ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę szczegółowo zapoznała się z przebiegiem procesu legislacyjnego dotyczącego rządowego projektu zmiany ww. ustawy (druk 3191) (dowód: karty nr 239-240).

Spółka wskazała, że na przestrzeni okresu obowiązywania ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę zmieniała się interpretacja treści definicji zarówno w odniesieniu do przyłącza wodociągowego, jak i przyłącza kanalizacyjnego. Spółka – z uwagi na różne interpretacje ww. definicji, różne, niekiedy odmienne orzeczenia sądów powszechnych i administracyjnych odnoszących się do tej samej definicji oraz z uwagi na fakt, że projekt ustawy, jak również jej zmian w 2005 r. był projektem rządowym – zwróciła się wspólnie z Burmistrzem Głucholaz do posła na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej Pana Rajmunda Millera o jednoznaczne wyjaśnienie zarówno w interesie Spółki, jak i właścicieli nieruchomości zainteresowanych podłączaniem nieruchomości do sieci zapisów ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę, w szczególności art. 2 pkt 5 tej ustawy. Pan Poseł w dniu 10 maja 2013 r. złożył Interpelację Nr 17886 do Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej w sprawie nieprecyzyjnych zapisów ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę (dowód: karta nr 240).

Pan Poseł, a za jego pośrednictwem Spółka, w dniu 31 maja 2013 r. otrzymał odpowiedź od podsekretarza stanu w Ministerstwie. W piśmie tym stwierdzono, że:

Definicję przyłącza kanalizacyjnego określa art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę (...) jako odcinek przewodu łączącego wewnętrzną instalację kanalizacyjną w nieruchomości odbiorcy usług z siecią kanalizacyjną, za pierwszą studzienką licząc od strony budynku, a w przypadku jej braku do granicy nieruchomości gruntowej.

Natomiast zgodnie z § 3 pkt 11 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 16 sierpnia 1999 r. w sprawie warunków technicznych użytkowania budynków mieszkalnych instalacja kanalizacyjna to układ przewodów kanalizacyjnych w budynku wraz z armaturą i wyposażeniem, mająca początek w miejscu połączenia przewodów z przyborami kanalizacyjnymi w pomieszczeniach, a zakończenie na wlotach poziomych przewodów kanalizacyjnych do pierwszych od strony budynku studzienek umieszczonych na zewnątrz budynku.

Definicja przyłącza jest ważnym rozstrzygnięciem przesądzającym o faktycznej treści obowiązku wskazanego w art. 15 ust. 2 ustawy. Jego treścią jest budowa przyłączy do sieci, zaś adresatem osoba ubiegająca się o przyłączenie nieruchomości do sieci, czyli odbiorca usług. Ustawa przewiduje bowiem, że koszty wykonania przyłączy ponosi odbiorca usług, a nie przedsiębiorstwo wod.-kan.

Dla określenia zakresu obowiązków odbiorcy usług w zakresie budowy przyłączy istotna jest uchwała Sądu Najwyższego z dnia 13 września 2007 r. (III CZP 79/07), w której wskazano, że odcinek przewodu kanalizacyjnego łączący wewnętrzną instalację kanalizacyjną w nieruchomości tego odbiorcy z istniejącą siecią kanalizacyjną stanowi w części leżącej poza granicą nieruchomości gruntowej urządzenie kanalizacyjne. W orzeczeniu tym SN wyznaczył wyraźną granicę dla przyłączy, wskazując, że jest nią granica nieruchomości gruntowej, poza którą odbiorca usług nie jest podmiotem zobowiązany do ponoszenia kosztów budowy przewodu, tym samym ten odcinek przewodu nie jest przyłączem w rozumieniu ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków.

Zatem w przypadku, gdy na posesji wymagana jest budowa studzienki kanalizacyjnej, przyłączem jest odcinek przewodu między studzienką a granicą nieruchomości, poza którą

mamy do czynienia z urządzeniem kanalizacyjnym. Natomiast przewód łączący budynek ze studzienką jest częścią instalacji kanalizacyjnej.

(dowód: karty nr 240-241)

„Wodociągi” wskazały także, że liczba złożonych w ostatnich dwóch latach interpelacji w zakresie objętym przedmiotem niniejszego postępowania wskazuje wyraźnie, że zarówno przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne, jak i przyszli odbiorcy ich usług uważają zapisy ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę w zakresie definicji przyłączy za niejasne. Spółka przeanalizowała złożone w ostatnich dwóch latach interpelacje posłów na Sejm RP oraz odpowiedzi Ministerstwa Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej udzielane zarówno w imieniu Ministra, jak i Prezesa Rady Ministrów. „Wodociągi” wskazały, iż Ministerstwo stoi jednoznacznie na stanowisku, że:

- w przypadku, gdy na posesji wymagana jest budowa studzienki kanalizacyjnej, przyłączem jest odcinek przewodu między studzienką a granicą nieruchomości, poza którą mamy do czynienia z urządzeniem kanalizacyjnym. Natomiast przewód łączący budynek ze studzienką jest częścią instalacji kanalizacyjnej;
- w sytuacji braku studzienki przyłączem jest odcinek między budynkiem a granicą nieruchomości;
- studzienka kanalizacyjna leży na połączeniu instalacji kanalizacyjnej i przyłącza, w związku z tym obowiązek jej budowy należy do odbiorcy usług;
- zgodnie z aktualną definicją przyłącza wodociągowego zawartą w art. 2 pkt 6 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę przyłącze wodociągowe to odcinek przewodu łączącego sieć wodociągową z wewnętrzną instalacją wodociągową w nieruchomości odbiorcy usług wraz z zaworem za wodomierzem głównym. Biorąc zatem pod uwagę nałożony na odbiorcę usług obowiązek budowy przyłącza jest on zobowiązany do pełnego sfinansowania także tych odcinków przyłącza, które przebiegają przez sąsiednie działki;
- ze wstępnej analizy wynika, że w krajach UE (m.in. we Francji i Wielkiej Brytanii) osoby przyłączające się do systemów wodociągowo-kanalizacyjnych ponoszą z reguły szereg opłat związanych nie tylko z kosztami wykonania przyłącza, ale również wynikających z partycypacji w kosztach rozbudowy sieci. Takie rozwiązanie oznacza, iż przyszły odbiorca współfinansuje bezpośrednio budowę urządzeń, którymi woda dostarczana jest do jego nieruchomości, odmiennie niż w Polsce, gdzie jest on zobowiązany tylko do budowy przyłącza, natomiast koszty budowy urządzeń wod.-kan. wchodzi w skład niezbędnych przychodów przedsiębiorstwa będących podstawą ustalania taryfowych cen i stawek opłat za wodę i ścieki. Przyjęty w Polsce model finansowania powoduje, że inwestycje wod.-kan. realizowane są przez dotychczasowych odbiorców, nie zaś przez tych, którzy będą korzystali z tych urządzeń. Ograniczenie zatem długości przyłącza do granic nieruchomości odbiorcy usług oznacza pokrywanie kosztu przyłączenia poza tą granicą przez innych użytkowników systemu wod.-kan.

(dowód: karty nr 241-242)

Odnosząc się do zarzutu dotyczącego nakładania na osoby ubiegające się o przyłączenie kosztów budowy urządzeń wodociągowych obejmujących przewody łączące sieć wodociągową z wewnętrzną instalacją wodociągową położone poza granicą przyłączanej nieruchomości, Spółka powołała wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 29 września 2010 r., sygn. akt SA/Wa 1166/10 stwierdzający, że z treści art. 2 pkt 6 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę nie można wyprowadzić wniosku, że przyłączem wodociągowym jest tylko ta część przewodu łączącego sieć wodociągową z wewnętrzną instalacją wodociągową w nieruchomości odbiorcy usług, która usytuowana jest na

nieruchomości odbiorcy, a dalszą część przewodów należy traktować jako sieć wodociągową (dowód: karta nr 243).

Odnosząc się natomiast do zarzutu dotyczącego nałożenia na osoby ubiegające się o przyłączenie obowiązku finansowania urządzeń kanalizacyjnych w zakresie obejmującym przepompownie ścieków, Spółka wskazała, że art. 2 pkt 14 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę, który do urządzeń kanalizacyjnych zalicza przepompownie ścieków dotyczy definicji urządzeń kanalizacyjnych związanych z siecią. Definicja ta ma charakter ogólny i określa urządzenia montowane na sieci lub stanowiące jej elementy, bez których sieć kanalizacyjna nie mogłaby prawidłowo funkcjonować i prawidłowo spełniać swojej roli. Przepompownie ścieków określone w art. 2 pkt 14 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę dotyczą urządzeń montowanych na sieciach kanalizacyjnych i służących wielu odbiorcom. O ogólnym charakterze definicji świadczy fakt, że wymienia ona również „urządzenia podczyszczające i oczyszczające ścieki” opisując w ten sposób oczyszczalnie ścieków będące końcowym elementem zbiorczego systemu kanalizacji ściekowej, a nie przydomowe ekologiczne oczyszczalnie ścieków stanowiące indywidualne rozwiązanie pojedynczego budynku, którego koszt ponosi zgodnie z prawem właściciel nieruchomości (dowód: karta nr 243).

Spółka podniosła, że przydomowa pompownia ścieków usytuowana jest na przyłączy kanalizacyjnym, czyli na odcinku przewodu leżącym na terenie nieruchomości przyłączanej. Powołując się na argumenty wykładni celowościowej, przydomowa pompownia ścieków stanowi część przyłącza, jeśli jest przeznaczona tylko do obsługi przyłącza i zapewnia sprawne funkcjonowanie tego przyłącza. Pompownie takie służą do indywidualnego odprowadzania ścieków z pojedynczych budynków. Konieczność ich zamontowania wynika z ukształtowania terenu albo sposobu jego zagospodarowania. Przydomowa pompownia ścieków jest rozwiązaniem, które nie ma żadnego wpływu na prawidłowe funkcjonowanie sieci kanalizacyjnej i jest alternatywą rozwiązania polegającego na utrzymaniu szczelnego szamba (dowód: karta nr 243).

„Wodociągi” wyjaśniły również, iż podłączenie budynków do kanalizacji sanitarnej może nastąpić w systemie kanalizacji grawitacyjnej, ciśnieniowej i podciśnieniowej. Przydomowa pompownia ścieków ma określone parametry (np. wielkość, materiał, wydajność) dostosowane do potrzeb konkretnego odbiorcy, w szczególności do ilości i jakości odprowadzanych przez niego ścieków i ma na celu obsługę danego przyłącza. Dla wygody odbiorcy i bezpieczeństwa zostały one zaprojektowane na zewnątrz budynków, ale również mogłyby być montowane w mieszkaniach przy sedesach, umywalkach lub innych miejscach w mieszkaniu lub domu, gdzie w sposób wymuszony ścieki byłyby przepompowywane do sieci kanalizacyjnej (dowód: karta nr 243).

W systemie grawitacyjnej sieci kanalizacyjnej przydomowe pompownie ścieków są integralną częścią przyłącza kanalizacyjnego, bez których system sieci kanalizacyjnej może swobodnie funkcjonować. W systemie ciśnieniowej sieci kanalizacyjnej przydomowe pompownie ścieków są integralną częścią tego systemu kanalizacyjnego, bez których system sieci kanalizacyjnej nie może funkcjonować. Dobór parametrów takiej przepompowni uwzględnia przede wszystkim potrzeby prawidłowego funkcjonowania sieci kanalizacyjnej (dowód: karta nr 244).

W odniesieniu do postawionego zarzutu, w zakresie, w jakim odnosi się on do finansowania przez odbiorców urządzeń kanalizacyjnych, Spółka powołała również wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 16 kwietnia 2007 r., sygn. akt IV SA/Wa 2132/06 stwierdzający:

Zgodnie z art. 2 pkt 5 ustawy przyłączem kanalizacyjnym jest odcinek przewodu łączącego wewnętrzną instalację kanalizacyjną w nieruchomości odbiorcy usług z siecią kanalizacyjną, za

pierwszą studzienką, a w przypadku jej braku do granicy nieruchomości gruntowej. Nie ulega wątpliwości, iż z gramatycznej wykładni powyższej definicji nie można jednoznacznie wywieść, na kim ciąży obowiązek wybudowania spornej studzienki, odbiorcy usług czy też dostawcy. Wywieść z niej jednak można bezspornie, iż każde przyłącze co do zasady winno być zakończone studzienką. Zgodnie z ww. definicją niedopuszczalna jest bowiem sytuacja jej braku, może być ona co najwyżej usytuowana poza granicami nieruchomości należącej do odbiorcy. Wobec powyższego przyjąć należy, iż w sytuacji, gdy istnieją możliwości techniczne wybudowania studzienki na gruncie odbiorcy usług, brak jest podstaw do uznania, iż nałożenie na niego takiego obowiązku, jako właściciela gruntu jest niezgodne z prawem. Tym bardziej, iż w sytuacji, gdy studzienka znajdować się będzie w granicach nieruchomości odbiorcy, to w konsekwencji przyłącze będzie stanowiło odcinek nawet krótszy niż odległość od granicy nieruchomości. W ocenie bowiem sądu na gruncie cytowanej powyżej definicji uznać należy, iż co do zasady przyłączem kanalizacyjnym jest odcinek łączący wewnętrzną instalację kanalizacyjną z siecią gminną, stanowiący jednak co do zasady odległość nie dłuższą niż do granicy nieruchomości ubiegającego się o przyłączenie (dowód: karta nr 244).

Wodociągi przywołały również wyrok Sądu Rejonowego I Wydział Cywilny w Pabianicach z dnia 2 marca 2011 r., sygn. akt I C 228/10 utrzymany w mocy przez Sąd Okręgowy, w którym wskazano, że *pierwszym elementem przyłącza wodociągowego od strony budynku jest zestaw wodomierza, zaś pierwszym elementem przyłącza kanalizacyjnego – odcinek za pierwszą studzienką od strony budynku (na to zdaje się też wskazywać definicja z art. 2 pkt 5).*

Zauważyć należy, że ustawowa definicja przyłącza kanalizacyjnego uwzględnia dwie sytuacje: gdy jest studzienka na nieruchomości i gdy jej nie ma. Gdy nie ma studzienki, jak w przedmiotowej sprawie, przyłącze nie kończy się na granicy nieruchomości, lecz na sieci, która objęta jest już mianem urządzenia kanalizacyjnego. Podkreślić bowiem należy, że ustawowa definicja pojęcia przyłącza kanalizacyjnego nie nawiązuje do części składowej nieruchomości i szczególnego statusu własnościowego urządzeń służących do odprowadzania ścieków (...). Wskazać w tym miejscu należy, że w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 13 września 2007 r., na którą powołuje się strona powodowa, w której Sąd uznał, że wybudowany z własnych środków przez odbiorcę usług odcinek przewodu, łączący wewnętrzną instalację kanalizacyjną w nieruchomości tego odbiorcy z istniejącą siecią kanalizacyjną, w części leżącej poza granicą jego nieruchomości gruntowej stanowi urządzenie kanalizacyjne, o jakim mowa w art. 31, a nie tylko przyłącze, sąd orzekł w stanie faktycznym, w którym studzienki nie było. Tylko w takim zakresie, bez rozciągania wyrażonego w uchwale wniosku na przypadki, w których studzienka jest, Sąd Okręgowy podziela stanowisko Sądu Najwyższego, o którym mowa (dowód: karty nr 244-245).

Spółka wskazała również, że dokonała analizy wydanych w ciągu ostatnich dwóch lat decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w zakresie objętym zarzutami. Z powyższych decyzji wynika, że Prezes Urzędu nie przyjmuje do wiadomości wyjaśnień przedsiębiorstw wodociągowo-kanalizacyjnych i stosuje własną, powielaną w poszczególnych decyzjach interpretację zapisów art. 2 pkt 5 i 6 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę oraz wybrane, odpowiadające tej interpretacji orzecznictwo sądowe, często rozszerzając znaczenie orzecznictwa ponad przedmiot wydawanych wyroków, które dotyczą określonych, specyficznych przypadków (dowód: karta nr 245).

Spółka wskazała również, iż stanowisko Prezesa Urzędu w kwestii zaliczenia kosztów inwestycji rozwojowej do wniosku o zatwierdzenie taryf nie zawiera w sobie czynnika społecznego. Stosując swoją interpretację przepisów Prezes Urzędu działa wręcz przeciwko interesowi społecznemu przerzucając na całą społeczność obowiązek ponoszenia kosztów budowy indywidualnych rozwiązań przyłączy kanalizacyjnych wymaganych przez właścicieli

poszczególnych nieruchomości na ich posesjach i służących tylko jednemu poszczególnemu odbiorcy (dowód: karta nr 245).

Spółka podniosła również, iż w przypadku chęci przekazania własności urządzeń Spółce za wynagrodzeniem i odmowy ze strony Spółki ich przejęcia, osoba zainteresowana ma możliwość dochodzenia swoich roszczeń na drodze postępowania cywilnego (dowód: karta nr 246).

Podsumowując Spółka wskazała, że jej działania nie mają na celu uzyskiwania nieuzasadnionych korzyści, lecz takie stosowanie w praktyce prowadzonej działalności przepisów ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę, które odpowiada woli ustawodawcy, a nie różnym zmieniającym się w okresie obowiązywania ustawy interpretacjom (dowód: karta nr 246).

Pismem z dnia 25 listopada 2013 r. Spółka została zawiadomiona o zakończeniu zbierania materiału dowodowego (dowód: karta nr 446), a w dniu 5 grudnia 2013 r. jej przedstawiciele zapoznali się z aktami sprawy (dowód: karta nr 449). W dniu 16 grudnia 2013 r. „Wodociągi” – zajmując końcowe stanowisko w sprawie – przedstawiły dokument pn. „Ogólne wytyczne dotyczące kwalifikowania wydatków w projektach współfinansowanych przez Fundusz Spójności” wydane w maju 2006 r. przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego jako Instytucję Zarządzającą Funduszem Spójności. Spółka wskazała, że w ww. wytycznych Ministerstwo w sposób jednoznaczny i obrazowy zinterpretowało beneficjentom funduszy unijnych definicję przyłącza kanalizacyjnego oraz opracowało szkice przedstawiające zakres przyłącza kanalizacyjnego przed i po zmianie ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę w 2005 r. „Wodociągi” podniosły, że jako beneficjent środków unijnych ma obowiązek stosować się do wytycznych dotyczących kwalifikowania wydatków w projektach współfinansowanych przez Fundusz Spójności. Spółka wskazała też, że nie może dokonywać własnych interpretacji definicji ustawowych przyłączy, ale musi przy realizacji zadań, w szczególności współfinansowanych z funduszy unijnych, stosować zasady kwalifikowalności wydatków określone przez Instytucję Zarządzającą Funduszem Spójności (dowód: karta nr 450).

W toku postępowania Prezes Urzędu ustalił następujący stan faktyczny

„Wodociągi” Sp. z o.o. z siedzibą w Głuchołazach zostały wpisane do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem 0000022810. Zgodnie z wpisem przedmiotem ich działalności jest między innymi „Pobór, uzdatnianie i rozprowadzanie wody” oraz „Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków”.

Spółka prowadzi działalność w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków w oparciu o zezwolenie udzielone decyzją Burmistrza Głuchołaz z dnia 29 kwietnia 2002 r. Obszarem jej działania jest miasto i gmina Głuchołazy, która obejmuje następujące miejscowości: Biskupów, Bodzanów, Burgrabice, Charbielin, Gierałcice, Głuchołazy, Jarnołówki, Konradów, Markłowice, Nowy Las, Nowy Świątów, Podlesie, Pokrzywna, Polski Świątów, Rudawa, Skowronków, Sławniowice, Stary Las, Sucha Kamienica, Wilamowice Nyskie (dowód: karty nr 8, 14-19).

Z informacji przedstawionych przez Spółkę wynika, iż jest ona jedynym właścicielem urządzeń wodociagowych i kanalizacyjnych eksploatowanych na obszarze jej działalności (dowód: karta nr 8).

Na terenie działalności Spółki obowiązuje *Regulamin dostarczania wody i odprowadzania ścieków* wprowadzony uchwałą Rady Miejskiej w Głuchołazach z dnia 18 października 2006 r. *Regulamin* został opublikowany w Dzienniku Urzędowym Województwa Opolskiego z dnia 21.11.2006r. Nr 80, poz. 2406 (dowód: karty nr 20-36).

W trakcie przeprowadzonego postępowania Spółka przedstawiła tryb postępowania dotyczący przyłączania przyszłych odbiorców do sieci wodociągowej lub kanalizacyjnej. Spółka wskazała, iż:

1. W pierwszej kolejności osoba ubiegająca się o przyłączenie do sieci składa pisemny **wniosek o przyłączenie** i określenie warunków przyłączenia.
2. Wniosek, o którym mowa powyżej zawiera w szczególności:
 - a) dane identyfikujące wnioskodawcę;
 - b) adres przyłączanej nieruchomości;
 - c) rodzaj podłączenia (wodociągowe, kanalizacyjne);
 - d) datę i podpis wnioskodawcy.
3. Do wniosku osoba ubiegająca się o przyłączenie do sieci załącza:
 - a) dokument potwierdzający tytuł prawny do korzystania z nieruchomości, której dotyczy wniosek, a w przypadku nieruchomości o nieuregulowanym stanie prawnym, opis jej statusu prawnego w stosunku do nieruchomości;
 - b) aktualną mapę sytuacyjną określającą usytuowanie nieruchomości względem istniejących sieci wodociągowej lub kanalizacyjnej oraz innych obiektów i urządzeń uzbrojenia terenu.
4. Spółka określa **warunki przyłączenia** i przekazuje je wnioskodawcy w terminie nie dłuższym niż 14 dni od dnia złożenia wniosku. Warunki przyłączenia określają:
 - a) miejsca i sposób przyłączenia sieci wodociągowej lub kanalizacyjnej do instalacji wnioskodawcy;
 - b) miejsca zainstalowania wodomierza głównego oraz miejsca zainstalowania urządzenia pomiarowego liczącego ilość odprowadzanych ścieków;
 - c) dopuszczalną ilość i jakość odprowadzanych ścieków;
 - d) termin ważności warunków przyłączenia.
5. W przypadku, kiedy **brak jest technicznych możliwości świadczenia usług** i występuje konieczność budowy odcinków sieci, ale zadanie znajduje się w planie wieloletnim Spółki, zadanie to realizowane jest na koszt Spółki zgodnie z planem.

Jeśli zadanie nie znajduje się w planach Spółki inwestor wnioskuje do Urzędu Miejskiego o umieszczenie zadania w planach inwestycyjnych Urzędu np. w ramach inicjatywy lokalnej.

W sytuacji, gdy inwestor zdecyduje się we własnym zakresie i na własny koszt na wybudowanie odcinków sieci, w wyniku negocjacji zawiera ze Spółką umowę o przyłączenie. Umowa o przyłączenie określa w szczególności koszty związane z realizacją takiego przedsięwzięcia, zasady finansowania i sposób rozliczeń wraz z wymaganą dokumentacją.

6. Przyłączenie do sieci wodociągowej lub kanalizacyjnej może nastąpić po spełnieniu warunków przyłączenia, a w przypadku zawarcia umowy o przyłączenie do sieci, po spełnieniu warunków w niej określonych.
7. Warunki przyłączenia, względnie umowa o przyłączenie stanowią podstawę do rozpoczęcia realizacji prac projektowych oraz budowlano – montażowych.
8. Określone w warunkach, względnie w umowie o przyłączenie próby i odbiory są przeprowadzane przy udziale upoważnionych przedstawicieli stron.
9. Odbiór przyłącza dokonywany jest na podstawie końcowego protokołu odbioru technicznego według zasad określonych w warunkach, względnie w umowie o przyłączenie.
10. Protokół końcowy stanowi potwierdzenie prawidłowości wykonania podłączenia i upoważnia wnioskodawcę do złożenia pisemnego wniosku o zawarcie umowy.

11. Spółka rozpoczyna dostawę wody lub odprowadzanie ścieków nie później niż w ciągu 7 dni od dnia podpisania umowy lub w terminie uzgodnionym z Odbiorcą.

(dowód: karty nr 8-9)

„Wodociągi” wyjaśniły, iż nie stosują opłat za przyłączenie się odbiorcy do sieci wodociągowej lub kanalizacyjnej. Nie są także pobierane opłaty za wydanie warunków technicznych włączenia do sieci (dowód: karta nr 9).

W trakcie postępowania „Wodociągi” wskazały, iż w przypadku wykonywania przyłącza wodociągowego lub kanalizacyjnego Odbiorca ponosi koszty:

- 1) dokumentacji projektowej przyłączy;
- 2) budowy przyłącza wodociągowego (**od sieci**, bez węzła włączeniowego, **do budynku** wraz z przejściem przez ścianę i posadzkę budynku oraz montażem konsoli i armatury węzła wodomierzowego, bez wodomierza głównego; koszty obejmują roboty ziemne, montażowe i drogowe oraz koszty materiału i sprzętu);
- 3) budowy przyłącza kanalizacyjnego (**od granicy nieruchomości do budynku** wraz z przejściem przez ścianę budynku; koszty obejmują roboty ziemne, montażowe oraz koszty materiałów i sprzętu);
- 4) obsługi geodezyjnej przyłączy;
- 5) opłaty za sprawy formalne związane z zajęciem pasa drogowego.

(dowód: karta nr 9)

„Wodociągi” wskazały również, iż realizują aktualnie projekt pn. **„Rozwój i modernizacja gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy Głuchołazy”** współfinansowany ze środków Funduszu Spójności Unii Europejskiej. Głównym celem przedsięwzięcia jest zapewnienie zaopatrzenia mieszkańców gminy Głuchołazy w dostawę wody i odbiór ścieków. Zgodnie z zasadami wydatkowania środków z Funduszu Spójności przedmiotem przedsięwzięcia może być wyłącznie wykonanie urządzeń wodociągowo-kanalizacyjnych do granic posesji, natomiast wykonanie przyłączy należy do właściciela / użytkownika nieruchomości, który realizuje budowę przyłącza na własny koszt (dowód: karta nr 10).

Ww. projekt Spółka realizuje na podstawie umowy o dofinansowanie nr POIS.01.01.00-00-003/08-00 z dnia 30 grudnia 2009 r. i decyzji Komisji Europejskiej nr CCI 2009PL161PR009 z dnia 21 lutego 2011 r. Realizacja ww. Projektu o szacowanej wartości brutto [...] PLN będzie dofinansowana środkami Funduszu Spójności w maksymalnej wysokości [...] PLN (dowód: karta nr 62).

Zakres rzeczowy inwestycji realizowany jest na terenie gminy Głuchołazy i obejmuje (dowód: karta nr 62):

- wykonanie głównej sieci kanalizacji sanitarnej o długości [...] km oraz dosięgników (odcinków łączących sieć główną z granicą podłączanej posesji) o długości ok. [...] km;
- wykonanie głównej sieci wodociągowej o długości ok. [...] km oraz dosięgników (odcinków łączących sieć główną z granicą podłączanej posesji) o długości [...] km.

Przewidywany termin zakończenia robót budowlanych ustalony jest na 31 grudnia 2013 r. Zakończenie realizacji projektu planowane jest na 31 grudnia 2014 r. (dowód: karta nr 62)

Jednym z głównych celów realizacji Projektu jest doprowadzenie sieci wodociągowej do ok. [...] mieszkańców i doprowadzenie sieci kanalizacyjnej do ok. [...] mieszkańców (dowód: karta nr 62).

Spółka zawiera w ww. zakresie **umowy** w oparciu o wzorzec przedstawiony w toku postępowania (dowód: karty nr 53-55). Przedmiotowe umowy w pkt 1 stanowią: *Spółka oświadcza, że realizuje projekt pn. „Rozwój i modernizacja gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy Głucholazy” współfinansowany ze środków Funduszu Spójności Unii Europejskiej. Głównym celem przedsięwzięcia jest zapewnienie zaopatrzenia mieszkańców gminy Głucholazy w dostawę wody i odbiór ścieków. Zgodnie z zasadami wydatkowania środków z Funduszu Spójności przedmiotem przedsięwzięcia może być wyłącznie wykonanie sieci głównych (do granic posesji), natomiast wykonanie przyłączy zgodnie z art. 15 ust. 2 ustawy (...) o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę (...) należy do właściciela / użytkownika nieruchomości* (dowód: karta nr 53).

Zgodnie z pkt 3 umów odbiorca jako właściciel/użytkownik nieruchomości zobowiązuje się partycypować w kosztach realizacji budowy przyłączenia do sieci na zasadach i warunkach określonych w tej umowie (dowód: karta nr 53).

W § 1 ust. 2 umowy, odbiorca zobowiązuje się na własny koszt, zgodnie z wykonaną dokumentacją projektową, do wykonania przyłącza wodociągowego / kanalizacji sanitarnej do budynku mieszkalnego, w terminie najpóźniej do dnia zakończenia robót budowlanych obejmujących wykonanie sieci wodociągowej i kanalizacyjnej miejscowości (dowód: karta nr 54).

W § 3 odbiorca oświadcza, że zobowiązuje się do przyłączenia do wykonanej sieci wodociągowej / kanalizacyjnej w terminie 3 miesięcy od daty zawiadomienia o możliwości dokonania przyłączenia do sieci (dowód: karta nr 54).

W toku postępowania Spółka przedstawiła przykładowe umowy, o jakich mowa powyżej (dowód: karty nr 79-88).

„Wodociągi” wyjaśniły także, iż chcąc zmniejszyć koszty podłączeń kanalizacyjnych przystąpiły do ogłoszonego w dniu 26 lipca 2011 r. programu priorytetowego Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej pn. **„Dofinansowanie przydomowych oczyszczalni ścieków oraz podłączeń budynków do zbiorowego systemu kanalizacyjnego”**. Program dotyczy budynków mieszkalnych bądź użyteczności publicznej na obszarach, gdzie istnieje możliwość podłączenia do istniejącego lub będącego w trakcie realizacji zbiorczego systemu kanalizacyjnego. Dofinansowanie obejmuje **koszty podłączenia kanalizacji od granicy posesji do ściany budynku**. Odbiorca partycypuje w 45% kosztów podłączenia. Natomiast wykonanie przyłączy wodociągowych od granicy posesji do ściany budynku zostaje po stronie Odbiorcy. Osoby korzystające z dofinansowania budowy podłączeń kanalizacyjnych mogą skorzystać z projektów przyłączy wodociągowych nieodpłatnie. Spółka zapewnia nadzór nad wykonaniem i odbiór (dowód: karta nr 10).

W ramach powyższego programu Spółka zawiera w oparciu o przedstawiony w toku postępowania wzorzec **umowy dotyczącej przyłączenia do sieci** (dowód: karta nr 113). Przykładowe umowy wraz z aneksami zostały przedstawione w toku prowadzonego postępowania (dowód: karty nr 116-127, 397-436).

W § 1 ust. 2 umowy odbiorca upoważnia Spółkę do wykonania w jego imieniu podłączenia budynku do sieci zbiorczego systemu kanalizacyjnego zgodnie z uzgodnionym z odbiorcą projektem.

§ 2 umowy stanowi, iż Spółka podejmie wymagane przez NFOŚiGW działania w celu uzyskania środków z programu priorytetowego dotyczącego dofinansowania podłączeń budynków do zbiorczego systemu kanalizacyjnego. W celu wykonania podłączeń budynków do sieci kanalizacyjnej Spółka przeprowadzi postępowanie przetargowe na wyłonienie wykonawcy

robót budowlanych zgodnie z ustawą Prawo zamówień publicznych. W przypadku pozytywnego rozpatrzenia wniosku aplikacyjnego i przyznania środków z programu priorytetowego NFOŚiGW Odbiorca otrzyma maksymalnie do 55% bezzwrotnego dofinansowania kosztów poniesionych na realizację podłączenia budynku do sieci zbiorczego systemu kanalizacyjnego. Pozostałą kwotę kosztów poniesionych na realizację podłączenia budynku do sieci odbiorca zapłaci jednorazowo lub w ratach.

Umowa stanowi również w § 2 ust. 4, iż z datą uzyskania pozytywnej decyzji dotyczącej otrzymania środków z programu priorytetowego traci moc prawną umowa w sprawie budowy przyłączy kanalizacyjnych.

Zgodnie z § 3 umowy rzeczywiste koszty wykonania podłączenia budynku do sieci kanalizacyjnej oraz warunki określające sposób i terminy płatności za podłączenie budynku do sieci zostaną ustalone w formie **aneksu** do umowy.

Przedstawione aneksy wskazują całkowity koszt wykonania podłączenia budynku do zbiorczego systemu kanalizacyjnego oraz określają, co składa się na ten koszt. Jak wynika z przedstawionych aneksów, odbiorcy ponoszą koszty:

- przyłącza kanalizacji sanitarnej (od 67,65 do 113,16 zł za mb);
- kompletnej studzienki systemowej (750,30 zł za szt.);

Niektórzy odbiorcy są również obciążani kosztem „kompletnej przydomowej pompowni” (8 610,00 zł za szt.). Zapis taki znalazł się w [...] umowach na [...] umowy zawarte w ramach programu priorytetowego NFOŚiGW (dowód: karta nr 369).

W toku postępowania ustalono również, że w dniu 30 września 2009 r. Rada Miejska Głuchołaz podjęła uchwałę Nr XXXVII/298/09 w sprawie dokapitalizowania Spółki „Wodociągi”. Uchwała została zmieniona Uchwałą Nr LI/425/10 z dnia 10 listopada 2010 r., zgodnie z którą dokapitalizowanie w latach 2011-2013 wynosić będzie 200 000 zł rocznie. Wykonanie uchwały Rada Miejska powierzyła Burmistrzowi Głuchołaz, który podjął decyzję o dofinansowaniu kosztów podłączeń (w tym pompowni ścieków) ponoszonych przez osoby ubiegające się o przyłączenie tak, aby koszty te w przypadku jednej osoby nie przekraczały 3000 PLN (dowód: karty nr 370, 438-439). W związku z powyższym w przypadku odbiorców, których koszty podłączenia do sieci przekroczyły 3000 PLN, do aneksów wprowadzone stosowane zapisy wskazujące, że łączna wysokość należności z tytułu podłączenia do sieci nie może przekroczyć ww. kwoty (dowód: karty nr 220, 222-237).

Aneksy w § 1 zawierają również zapisy następującej treści:

*Strony ustalają, iż w związku z wymogami NFOŚiGW dotyczącymi zapewnienia trwałości przedsięwzięcia w okresie minimum 5 lat od czasu przekazania do eksploatacji w zakresie rzeczowym i ekologicznym (utrzymanie ciągłej sprawności eksploatacyjnej, bieżące usuwanie usterek porealizacyjnych), **wybudowane w ramach niniejszej umowy przyłącze kanalizacyjne będzie stanowiło własność Spółki**. Spółka będzie ponosiła wszelkie koszty związane z utrzymaniem przyłącza w ciągłej sprawności i w należytym stanie technicznym celem zapewnienia ciągłego odbioru ścieków z nieruchomości Odbiorcy.*

*Odbiorca zapewni Spółce swobodny dostęp dla ludzi i sprzętu celem usuwania awarii i dokonywania niezbędnych prac eksploatacyjnych dla utrzymania przyłącza kanalizacyjnego w należytym stanie technicznym. **Strony zgodnie oświadczają, że nie będą w przyszłości wnosić żadnych roszczeń związanych z własnością przyłącza kanalizacyjnego.***

lub

Strony ustalają, iż w związku z wymogami NFOŚiGW dotyczącymi zapewnienia trwałości przedsięwzięcia w okresie minimum 5 lat od czasu przekazania do eksploatacji w zakresie

rzeczowym i ekologicznym (utrzymanie ciągłej sprawności eksploatacyjnej, bieżące usuwanie usterek porealizacyjnych), wybudowane w ramach niniejszej umowy przyłączy kanalizacyjne Odbiorca przekazuje w użyczenie Spółce na okres minimum 5 lat. W okresie użyczenia Spółka będzie ponosiła wszelkie koszty związane z utrzymaniem przyłączy w ciągłej sprawności i w należyłym stanie technicznym celem zapewnienia ciągłego odbioru ścieków z nieruchomości Odbiorcy.

Odbiorca zapewni Spółce swobodny dostęp dla ludzi i sprzętu celem usuwania awarii i dokonywania niezbędnych prac eksploatacyjnych dla utrzymania przyłączy kanalizacyjnego w należyłym stanie technicznym. Strony zgodnie oświadczają, że nie będą w przyszłości wnosić żadnych roszczeń związanych z własnością przyłączy kanalizacyjnego.

W toku przeprowadzonego postępowania ustalono zatem, iż w ramach prowadzonej działalności gospodarczej „Wodociągi” dokonują przyłączenia do sieci wodociągowej lub kanalizacyjnej nieruchomości osób ubiegających się o przyłączenie. Podłączenia do sieci są realizowane w ramach projektu „Rozwój i modernizacja gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy Głuchołazy” dofinansowanego ze środków Funduszu Spójności Unii Europejskiej, jak również poza tym projektem.

W przypadku podłączeń do sieci wodociągowej realizowanych poza ww. projektem osoba ubiegająca się o przyłączenie ponosi koszty budowy przewodu łączącego sieć wodociągową z wewnętrzną instalacją wodociągową w granicach swojej nieruchomości gruntowej, jak również na odcinku od granicy nieruchomości do sieci (dowód: karty nr 378, 380).

W przypadku podłączeń do sieci wodociągowej realizowanych w ramach projektu Funduszu Spójności, osoba ubiegająca się o przyłączenie nie ponosi kosztów budowy przewodu na odcinku od granicy nieruchomości do sieci głównej. Finansuje jedynie budowę przewodu w granicach swojej nieruchomości (dowód: karty nr 377, 379).

Jeżeli chodzi o podłączenia do sieci kanalizacyjnej realizowane poza projektem „Rozwój i modernizacja gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy Głuchołazy” osoba ubiegająca się o przyłączenie ponosi koszty budowy przewodu łączącego wewnętrzną instalację kanalizacyjną z siecią kanalizacyjną na odcinku od studzienki kanalizacyjnej do granicy nieruchomości. Osoba ubiegająca się o przyłączenie finansuje również budowę studzienki kanalizacyjnej w granicach swojej nieruchomości. Budowę przewodu od granicy nieruchomości do sieci finansuje Spółka (dowód: karta nr 395).

W przypadku podłączeń do sieci kanalizacyjnej realizowanych w ramach projektu Funduszu Spójności osoby ubiegające się o przyłączenie finansują budowę przewodu na odcinku od studzienki kanalizacyjnej do granicy nieruchomości, jak również ponoszą koszty budowy studzienki w granicach swojej nieruchomości. Część podmiotów przyłączanych finansuje również budowę przepompowni ścieków w granicach swojej nieruchomości. Budowę przewodu na odcinku od granicy nieruchomości do sieci finansuje Spółka (dowód: karta nr 394). Odbiorcy przyłączający się do sieci kanalizacyjnej Wodociągów w ramach projektu Funduszu Spójności mogą korzystać z dofinansowania z programu priorytetowego NFOŚiGW, które wynosi 55% kosztów poniesionych w związku z przyłączeniem (na które składają się koszty przewodów, studzienki i przepompowni). Odbiorca pokrywa zatem koszty przyłączenia w 45%. Łączna suma kosztów ponoszonych przez te osoby nie może przekroczyć 3000 zł; zgodnie z decyzją Burmistrza Głuchołaz koszty powyżej tej kwoty finansowane są przez gminę. Osoby korzystające z dofinansowania ze środków Programu Priorytetowego NFOŚiGW zawierają umowy, w których przekazują wybudowane przez siebie urządzenia nieodpłatnie „Wodociągom” lub zobowiązują się do przekazania ich w użyczenie, oświadczając

jednocześnie, iż nie będą wnosić w przyszłości żadnych roszczeń związanych z własnością tych urządzeń.

Spółka wyjaśniła, że w latach 2012-2013 wykonano ogółem [...] podłączeń do sieci wodociągowej, z czego [...] podłączenia zrealizowane zostały w ramach projektu „Rozwój i modernizacja gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy Głuchołazy”. Poza projektem wykonano [...] podłączeń. W [...] przypadkach miejsce włączenia do sieci wodociągowej znajdowało się poza granicą nieruchomości gruntowej osoby przyłączanej. W ww. przypadkach podmiot przyłączany ponosił koszty budowy przewodów wodociągowych od granicy nieruchomości do miejsca włączenia do sieci. Koszty te obejmowały:

- koszty dokumentacji projektowej;
- koszty robót ziemnych;
- koszty robót montażowych wraz z materiałami (rury, podejście pod wodomierz, piasek na podsypkę i obsypkę rury);
- koszty robót drogowych;
- koszty związane z zajęciem pasa drogowego (projekt organizacji ruchu, opłata za zajęcie pasa drogowego);
- koszty obsługi geodezyjnej.

Koszty nawierтки i wodomierza głównego ponosiła Spółka.

(dowód: karta nr 367)

W latach 2012-2013 wykonano [...] podłączeń do sieci kanalizacji sanitarnej, z czego [...] podłączeń zrealizowanych zostało w ramach projektu „Rozwój i modernizacja gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy Głuchołazy”.

Dla podłączeń realizowanych w ramach projektu pierwsza studzienka od strony budynku znajdowała się w granicy nieruchomości odbiorcy w przypadku [...] podłączeń. W [...] przypadkach podmiot przyłączany ponosił koszty robót na odcinku od studzienki do granicy nieruchomości. Z tego [...] odbiorców poniosło 100% kosztów budowy ww. odcinka przewodu, a [...] odbiorców poniosło ten koszt w 45% korzystając z dofinansowania ze środków NFOŚiGW.

W przypadku podłączeń zrealizowanych poza projektem Funduszu Spójności pierwsza od strony budynku studzienka kanalizacyjna znajdowała się w granicach nieruchomości gruntowej osoby przyłączanej w [...] przypadkach. W [...] przypadkach podmiot przyłączany ponosił koszty robót na odcinku od studzienki do granicy nieruchomości. W takich przypadkach odbiorca poniósł koszty:

- dokumentacji projektowej;
- robót ziemnych;
- robót montażowych wraz z materiałami (rury PCV, studzienka kanalizacyjna, piasek na podsypkę i obsypkę rury);
- pełnej obsługi geodezyjnej.

Ponadto ustalono, że w [...] przypadkach podmioty przyłączane obciążone zostały kosztami przepompowni ścieków położonej w granicach przyłączanej nieruchomości.

(dowód: karty nr 368, 369)

Spółka wyjaśniła, że w przypadku przewodów łączących wewnętrzną instalację wodociągową z siecią Spółka nie przejmuje odcinków leżących poza granicą nieruchomości gruntowej odbiorcy. Jeżeli chodzi o przewody łączące wewnętrzną instalację kanalizacyjną z siecią kanalizacyjną istnieje możliwość ich przekazania Spółce za wynagrodzeniem tylko w części leżącej poza granicą przyłączonej nieruchomości (dowód: karta nr 61).

W toku postępowania „Wodociągi” przedstawiły rachunek zysków i strat sporządzony na dzień 31 grudnia 2012 r., z którego wynika, iż w 2012 r. Spółka osiągnęła przychód ze sprzedaży w wysokości [...] PLN (dowód: karta nr 376). Spółka wskazała, że wysokość przychodu z tytułu zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków wyniosła w 2012 r. [...] PLN (dowód: karta nr 366).

Prezes Urzędu zważył, co następuje

I. Wstępnym, a zarazem niezbędnym warunkiem uznania kompetencji Prezesa Urzędu do rozpatrzenia określonej sprawy jest wykazanie, iż ma ona charakter publicznoprawny tzn., że w jej okolicznościach zagrożony jest **interes publiczny**. W świetle art. 1 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, celem regulacji przyjętej w tym akcie prawnym jest zapewnienie rozwoju i ochrony konkurencji, a także podejmowana w interesie publicznym ochrona przedsiębiorców narażonych na stosowanie praktyk ograniczających konkurencję i ochrona interesów konsumentów. Powołana ustawa należy więc do sfery prawa publicznego, a instrumenty w niej przewidziane mogą być stosowane jedynie wówczas, gdy na skutek działań przedsiębiorców naruszony jest interes publicznoprawny.

W wyroku z dnia 12 czerwca 2002 r., sygn. akt XVII Ama 47/01, Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów wyraził stanowisko, iż pojęcie interesu publicznego nie jest pojęciem o charakterze jednolitym i stałym. W każdej sprawie winien on być ustalony i skonkretyzowany, a Prezes Urzędu w toku postępowania i przy wydawaniu decyzji winien być rzecznikiem tego interesu. Publiczny znaczy odnoszący się do ogółu, a nie do jednostki czy też określonej grupy. Podobne stanowisko zajął również Sąd Najwyższy, który w uzasadnieniu wyroku z dnia 29 maja 2001 r., sygn. akt I CKN 1217/98, stwierdził, że ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów ma charakter publicznoprawny i służy ochronie interesu ogólnospołecznego; ingeruje, gdy w wyniku pewnych ogólnych zjawisk zagrożona jest sama instytucja konkurencji i nie odnosi się do ochrony roszczeń indywidualnych. Z kolei w wyroku z dnia 24 października 1991 r., sygn. akt XV Amr 8/90, Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Antymonopolowy wskazał, że naruszenie interesu publicznego ma miejsce w szczególności wtedy, gdy określonymi działaniami dotknięty jest szerszy krąg uczestników rynku, względnie, gdy wywołują one na rynku niekorzystnie zjawiska

W świetle powyższego dobrem chronionym na podstawie przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów jest interes publiczny polegający na zapewnieniu właściwych warunków funkcjonowania konkurencji oraz zapewnieniu ochrony interesów przedsiębiorców i konsumentów jako zjawisk o charakterze instytucjonalnym, zbiorowym.

W okolicznościach rozpoznawanej sprawy objęte postawionym zarzutem zachowanie przedsiębiorcy wymierzone jest w szeroki i bliżej nieokreślony krąg uczestników rynku. Dotyczy ono wszystkich podmiotów ubiegających się o przyłączenie do sieci wodociągowej lub kanalizacyjnej „Wodociągów”. Zakwestionowane praktyki podejmowane są w warunkach wskazujących na ich powtarzalność w odniesieniu do wszystkich członków zbiorowości według wskazanego powyżej kryterium. Pozwala to stwierdzić, iż w okolicznościach przedmiotowej

sprawy zagrożony jest interes publiczny, co wynika z powszechnego charakteru stosowanych przez Spółkę praktyk. Kwalifikuje to rozpatrywaną sprawę jako antymonopolową oraz uzasadnia ocenę zachowania przedsiębiorcy na rynku w świetle przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

W niniejszej sprawie „Wodociągom” postawiony został zarzut naruszenia art. 9 ust. 1 i 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Przepis ten stanowi, że *Zakazane jest nadużywanie pozycji dominującej na rynku właściwym przez jednego lub kilku przedsiębiorców. Nadużywanie pozycji dominującej polega w szczególności na narzucaniu przez przedsiębiorcę uciążliwych warunków umów, przynoszących mu nieuzasadnione korzyści.* W celu wykazania, że doszło do naruszenia przepisu, o jakim mowa powyżej konieczne jest udowodnienie, że:

- przedsiębiorca, któremu stawia się zarzut zajmuje pozycję dominującą na rynku właściwym;
- przedsiębiorca ten narzuca odbiorcom zakwestionowane warunki umowne;
- warunki te mają uciążliwy charakter,
- warunki te przynoszą przedsiębiorcy nieuzasadnione korzyści.

Jak wynika z treści art. 9 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, zawarty w tym przepisie zakaz nadużywania pozycji dominującej skierowany jest do **przedsiębiorców**. Rozważenia wymaga zatem, czy strona niniejszego postępowania posiada status przedsiębiorcy w rozumieniu przepisów ww. ustawy.

W myśl art. 4 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów pod pojęciem „przedsiębiorcy” należy rozumieć m.in. przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej. Ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (tekst jedn. Dz. U. z 2013, poz. 672 z późn. zm.), do której odsyła powołany wyżej przepis, za przedsiębiorcę uznaje w art. 4 ust. 1 osobę fizyczną, osobę prawną i jednostkę organizacyjną nie posiadającą osobowości prawnej, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, wykonującą we własnym imieniu działalność gospodarczą. „Działalnością gospodarczą” jest natomiast, zgodnie z przepisem art. 2 przedmiotowej ustawy, zarobkowa działalność wytwórcza, budowlana, handlowa, usługowa oraz poszukiwanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodowa wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły.

W rozważanym przypadku podmiot będący stroną postępowania bez wątplenia posiada status przedsiębiorcy, gdyż jest to spółka prawa handlowego prowadząca działalność gospodarczą na podstawie wpisu do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego, a więc podmiot prawa odznaczający się wyodrębnieniem organizacyjnym i majątkowym, prowadzący we własnym imieniu działalność gospodarczą. Spółka jest zatem biernie legitymowana w prowadzonym postępowaniu antymonopolowym jako strona tego postępowania, a jej zachowania podlegają ograniczeniom wynikającym z przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Kolejną z przesłanek, jakie należy rozważyć w celu wykazania naruszenia zakazu określonego w art. 9 ust. 1 i 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, jest zajmowanie przez stronę postępowania **pozycji dominującej na rynku właściwym**. Zgodnie z art. 4 pkt 10 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów przez **pozycję dominującą** rozumie się *pozycję przedsiębiorcy, która umożliwia mu zapobieganie skutecznej konkurencji na rynku właściwym przez stworzenie mu możliwości działania w znacznym zakresie niezależnie od konkurentów, kontrahentów i konsumentów; domniemywa się, że przedsiębiorca ma pozycję dominującą na rynku, jeżeli jego udział w rynku przekracza 40%*. Definicję rynku właściwego zawiera art. 4 pkt 9 ustawy antymonopolowej, stosownie do którego rynek właściwy to rynek

towarów, które ze względu na ich przeznaczenie, cenę oraz właściwości, w tym jakość, są uznawane przez ich nabywców za substytuty oraz są oferowane na obszarze, na którym ze względu na ich rodzaj i właściwości, istnienie barier dostępu do rynku, preferencje konsumentów, znaczące różnice cen i koszty transportu panują zbliżone warunki konkurencji. Pod pojęciem towarów, zgodnie z art. 4 pkt 7 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, rozumieć należy natomiast rzeczy, jak również energię, papiery wartościowe i inne prawa majątkowe, usługi, a także roboty budowlane.

Pojęcie **rynku właściwego** odnosi się przedmiotowo do wszystkich wyrobów (usług) jednego rodzaju, które ze względu na swoje szczególne właściwości odróżniają się od innych wyrobów (usług) w taki sposób, że nie istnieje możliwość dowolnej ich zamiany. Rynek właściwy produktowo obejmuje wszystkie towary, które służą zaspokajaniu tych samych potrzeb nabywców, mają zbliżone właściwości, podobne ceny i reprezentują podobny poziom jakości¹. Niezbędnym elementem rynku właściwego jest także jego wymiar geograficzny, oznaczający konieczność wskazania obszaru, na którym warunki konkurencji, mające zastosowanie do określonych towarów, są jednakowe dla wszystkich konkurentów.

Działalność „Wodociągów” polega na świadczeniu usług z zakresu zbiorowego zaopatrzenia w wodę oraz z zakresu zbiorowego odprowadzania ścieków na obszarze gminy Głuchołazy. Zgodnie z art. 2 pkt 21 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę, „zbiorowe zaopatrzenie w wodę” to działalność polegająca na ujmowaniu, uzdatnianiu i dostarczaniu wody, prowadzona przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne. Natomiast „zbiorowe odprowadzanie ścieków” to – w myśl art. 2 pkt 20 ww. ustawy – działalność polegająca na odprowadzaniu i oczyszczaniu ścieków, prowadzona przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne. Usługi w ww. zakresie świadczone są za pośrednictwem „sieci” tj. przewodów wodociągowych lub kanalizacyjnych wraz z uzbrojeniem i urządzeniami, którymi dostarczana jest woda lub którymi odprowadzane są ścieki, będących w posiadaniu przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego (art. 2 pkt 7 powołanej ustawy).

Z uwagi na uwarunkowania technologiczne i organizacyjne, poza systemem sieciowym nie ma innej możliwości korzystania z usług zbiorowego dostarczania wody i zbiorowego odprowadzania ścieków. Aby świadczyć przedmiotowe usługi konieczne jest bowiem dysponowanie odpowiednią infrastrukturą techniczną. Stwarza to istotną barierę kosztową dla uruchomienia działalności w omawianej dziedzinie z uwagi na brak racjonalności w budowie równoległej do istniejącej sieci wodociągowo-kanalizacyjnej. Dla odbiorców, w tym odbiorców potencjalnych funkcjonujących na terenie objętym geograficznym zasięgiem danej sieci, nie ma zatem rzeczywistej alternatywy dla świadczonych za jej pośrednictwem usług dostawy wody i odbioru ścieków. Z tych względów przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne funkcjonują w ramach monopolu naturalnego – monopolu sieciowego.

W związku z powyższym należy stwierdzić, że rodzaj działalności prowadzonej przez Spółkę w omawianym zakresie oraz jej zasięg geograficzny wyznaczają w niniejszej sprawie wymiar produktowy i terytorialny rynku właściwego, o którym mowa w art. 4 pkt 9 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Rynkiem właściwym w ujęciu produktowym jest rynek usług polegających na dostarczaniu wody za pośrednictwem sieci wodociągowej i odprowadzaniu ścieków za pośrednictwem sieci kanalizacyjnej (rynek zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków). Działalność ta poza *stricte* dostarczaniem i sprzedażą ww. usług, wiąże się również z przyłączaniem do sieci przyszłych odbiorców oraz określaniem warunków tego przyłączenia. Natomiast pod względem geograficznym – z uwagi na technologię dostarczania wody i odprowadzania ścieków – zakres rynku właściwego wyznacza zasięg istniejącej sieci wodociągowej i kanalizacyjnej eksploatowanej przez Spółkę,

¹ E. Modzelewska – Wąchal, *Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów. Komentarz*, Wydawnictwo TWIGGER, Warszawa 2002, s. 49.

za pomocą której świadczy ona swoje usługi. W niniejszej sprawie rynek w ujęciu terytorialnym obejmuje teren gminy Głucholazy.

Na tak określonym rynku właściwym „Wodociągi” działają w warunkach monopolu naturalnego. Spółka jest jedynym podmiotem świadczącym usługi zbiorowego zaopatrzenia w wodę lub zbiorowego odprowadzania ścieków na ww. obszarze, a odbiorcy chcący przyłączyć się do eksploatowanej przez nią sieci wodociągowo-kanalizacyjnej nie mają możliwości wyboru alternatywnego dostawcy usług świadczącego usługi substytucyjne względem usług świadczonych przez Spółkę. Należy przy tym zaznaczyć, że pojęcie alternatywnego źródła zaopatrzenia nie obejmuje możliwości zaspokojenia potrzeb zaopatrzeniowych we własnym zakresie. Aby nowe źródło zaopatrzenia mogło być uznane za alternatywne w stosunku do istniejących musi ono spełniać wymóg natychmiastowej dostępności bez ponoszenia nakładów inwestycyjnych². Wodociągi w ramach prowadzonej działalności dysponują zatem siłą ekonomiczną, przy użyciu której może działać w znacznym stopniu niezależnie od zachowania swych kontrahentów i konsumentów. Powyższe pozwala uznać, iż Spółka zajmuje na rynku właściwym pozycję dominującą w rozumieniu art. 4 pkt 10 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Dla wykazania naruszenia przez „Wodociągi” zakazu określonego w art. 9 ust. 1 i 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów należy w dalszej kolejności wziąć pod uwagę przesłankę **narzucania** warunków umownych, o jakiej mowa w ww. przepisie. Wskazać należy, iż do narzucania warunków umów dochodzi wówczas, gdy przedsiębiorca wykorzystując swoją przewagę ekonomiczną w warunkach niedostatecznej konkurencji na rynku, ogranicza swobodę kształtowania treści umów ze strony kontrahentów działających pod przymusem. Dzięki posiadanej sile rynkowej dominant może bowiem nie liczyć się z wolą innych uczestników rynku, którzy zmuszeni są zaakceptować ustalone przez niego warunki, nawet jeśli nie gwarantują one ekwiwalentności świadczeń. Tym samym narzuca on kontrahentom takie warunki umów, które nie miałyby racji bytu w przypadku, gdyby na rynku istniała konkurencja i możliwość wyboru oferty spośród ofert konkurujących ze sobą podmiotów gospodarczych.

„Wodociągi” jako dostawca usług zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków zajmują pozycję tzw. monopolisty naturalnego. Prowadzą swoją działalność gospodarczą w warunkach, w których – odizolowane od potencjalnych konkurentów zarówno barierą kosztów niezbędnych dla uruchomienia działalności w danej dziedzinie, jak i ustanowioną wcześniej strukturą organizacyjną i technologiczną – dysponują potencjałem wystarczającym do narzucenia swoim kontrahentom warunków przyłączenia do sieci będącej w ich posiadaniu. Świadczy o tym ocena potencjałów i możliwości, jakimi dysponuje Spółka i jej kontrahenci, która wyklucza prowadzenie negocjacji na równoprawnych i partnerskich warunkach.

Warunkiem uzyskania dostępu do świadczonych przez Spółkę usług oraz warunkiem zawarcia ze Spółką umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków jest spełnienie ustalonych przez nią warunków przyłączenia do sieci. Zgodnie z art. 6 ust. 2 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne jest obowiązane do zawarcia umowy o zaopatrzenie w wodę lub odprowadzanie ścieków z osobą, której nieruchomości została przyłączona do sieci. Art. 15 ust. 4 nakłada na przedsiębiorstwo obowiązek przyłączenia do sieci, jeżeli są spełnione warunki przyłączenia określone w regulaminie dostarczania wody i odprowadzania ścieków oraz istnieją techniczne możliwości świadczenia usług.

W świetle obowiązującej w „Wodociągach” procedury związanej z przyłączeniem do sieci

² Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 31 maja 2000 r., sygn. akt XVII AmA 44/00.

wodociągowej i kanalizacyjnej Spółka, na pisemny wniosek osób ubiegających się o przyłączenie, wydaje warunki techniczne wykonania przyłącza wodociągowego lub kanalizacyjnego, a także przeprowadza odbiór techniczny wykonanego przyłącza. Z częścią odbiorców zawierane są pisemne umowy dotyczące warunków przyłączenia. Umowy te zawierane są w oparciu o ustalone przez „Wodociągi” formularze wzorcowe.

W ocenie Prezesa Urzędu powyższy etap kontraktowania podlega ocenie w trybie art. 9 ust. 1 i 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów zarówno w odniesieniu do przypadków, gdy sporządzana jest umowa na piśmie, jak i w razie jej braku. Gdy podmiot przyłączany nie zawiera ze Spółką pisemnej umowy o przyłączenie do sieci, poprzez przyjęcie warunków przyłączenia aprobuje je, co odnosi się zarówno do strony technicznej, jak i wszelkich innych postanowień mających charakter zobowiązań cywilnoprawnych. W przypadku braku akceptacji przez podmiot przyłączany technicznych warunków przyłączenia zostałby on pozbawiony możliwości przyłączenia nieruchomości do sieci, co skutkowałoby brakiem możliwości zawarcia umowy o dostawę wody i odbiór ścieków. W przypadku, gdy przyłączenie następuje na podstawie umowy ich treść jest ustalana przez Spółkę w sposób arbitralny i nie podlega negocjacom. Zawarcie umowy następuje poprzez przystąpienie do warunków, które autorytatywnie ustala dostawca usług.

W niniejszej sprawie mamy do czynienia z procedurą, w ramach której dostawca jednostronnie ustala warunki przyłączenia do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. Odbiorca w ramach szeroko rozumianej swobody umów ma prawo warunki te przyjąć bądź odmówić ich przyjęcia. Warunki te są opracowywane pod kątem konkretnego odbiorcy i są dostosowywane do jego uwarunkowań technicznych, jednakże w dużym zakresie mają one charakter typowy, powtarzalny, a o ich ostatecznym kształcie decyduje Spółka. Ustalenie warunków przyłączenia do sieci następuje poprzez przyjęcie przez osobę ubiegającą się o przyłączenie warunków ustalonych autorytatywnie przez dostawcę usług. Nie ulega wątpliwości, iż osoba ubiegająca się o przyłączenie do sieci stawiana jest w sytuacji przymusowej. Brak akceptacji ustalonych przez Spółkę warunków przyłączenia skutkowałby bowiem brakiem możliwości przyłączenia od sieci.

W świetle powyższego stwierdzić należy, iż w okolicznościach przedmiotowej sprawy „Wodociągi” narzucają warunki przyłączenia do sieci osobom ubiegającym się o przyłączenie.

Kolejną przesłanką, jaką należy rozważyć w celu wykazania, że doszło do naruszenia art. 9 ust. 1 i 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów jest **uciążliwość** kwestionowanych warunków przyłączenia. Należy także zbadać, czy warunki te przynoszą przedsiębiorcy **nieuzasadnione korzyści**.

Za uciążliwy uznaje się każdy warunek oznaczający dla jednej ze stron ciężar większy od powszechnie przyjętych w stosunkach danego rodzaju. Definicja ta odwołuje się do kryteriów obiektywnych – typowych relacji umownych występujących na rynku. Dokonując analizy uciążliwości warunków umownych należy rozważyć, czy w hipotetycznej sytuacji istnienia konkurencji na danym rynku właściwym, a więc istnienia rzeczywistej swobody zawierania umów i kształtowania ich treści, dominant byłby w stanie określone postanowienia umowne wynegocjować.

Nieuzasadnione korzyści są natomiast odpowiednikiem uciążliwych warunków umów w warunkach ekwiwalentności wzajemnych świadczeń stron umowy i oznaczają sytuację korzystniejszą od powszechnie przyjętych w stosunkach danego rodzaju. Nieuzasadnione korzyści powinny pozostawać w normalnym związku przyczynowym z narzuconymi kontrahentowi uciążliwymi warunkami umowy. Mogą one pojawić się po stronie przedsiębiorcy narzucającego uciążliwe warunki umów już w chwili zawarcia umowy lub też w okresie późniejszym, gdy zaistnieją okoliczności przewidziane w umowie pozwalające na

wykorzystanie uciążliwego warunku. Zgodnie z utrwalonym w orzecznictwie poglądem już samo zastrzeżenie w umowie możliwości uzyskania przez jedną ze stron nieuzasadnionych korzyści jest wystarczające w kontekście przypisania dominatowi praktyki, o jakiej mowa w art. 9 ust. 1 i 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów³. Korzyści te mogą mieć zatem charakter hipotetyczny i wynikać z nierównoważnego ukształtowania stosunku umownego przez silniejszego z kontrahentów kosztem słabszego na poziomie formalnym w postaci potencjalnie możliwych do wyegzekwowania zapisów, które oznaczają automatycznie nadmierne obciążenie drugiej strony umowy⁴.

Postawiony w niniejszej sprawie zarzut dotyczy nakładania na osoby ubiegające się o przyłączenie do sieci wodociągowej lub kanalizacyjnej będącej własnością „Wodociągów” obowiązku poniesienia:

- kosztów budowy odcinka przewodu służącego do doprowadzania wody sięgającego od granicy nieruchomości do miejsca włączenia do głównej sieci wodociągowej;
- kosztów budowy odcinka przewodu służącego do odprowadzania ścieków położonego w granicach nieruchomości gruntowej osoby przyłączanej, sięgającego od pierwszej studzienki licząc od strony budynku do granicy przyłączanej nieruchomości oraz kosztów budowy studzienki;
- kosztów budowy przepompowni ścieków usytuowanej w granicach przyłączanej nieruchomości.

Obowiązki te wiążą się z pokryciem przez osoby przyłączane kosztów wykonania dokumentacji projektowej; kosztów robót ziemnych; kosztów robót montażowych wraz z materiałami; kosztów robót drogowych; kosztów związanych z zajęciem pasa drogowego (projekt organizacji ruchu, opłata za zajęcie pasa drogowego), kosztów obsługi geodezyjnej.

Dla oceny, czy zakwestionowane warunki przyłączenia ustalone przez Spółkę są uciążliwymi warunkami przynoszącymi „Wodociągom” nieuzasadnione korzyści, konieczne jest rozważenie, czy koszty, o jakich mowa powyżej powinna ponosić osoba ubiegająca się o przyłączenie w ramach finansowania budowy przyłączy wodociągowych lub kanalizacyjnych, czy też przedsiębiorstwo w ramach finansowania urządzeń wodociągowo-kanalizacyjnych.

Ustawa o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę w art. 2 wprowadza pojęcia przyłącza kanalizacyjnego (pkt 5), przyłącza wodociągowego (pkt 6), sieci (pkt 7), urządzeń kanalizacyjnych (pkt 14), urządzeń wodociągowych (pkt 16). Z kolei art. 5 i 15 tej ustawy rozstrzyga, kto i na jakich warunkach dokonuje budowy i utrzymania wymienionych wyżej urządzeń i przyłączy.

Zgodnie z art. 15 ust. 2 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę realizację budowy przyłączy do sieci oraz studni wodomierzowej, pomieszczenia przewidzianego do lokalizacji wodomierza głównego i urządzenia pomiarowego zapewnia na własny koszt osoba ubiegająca się o przyłączenie nieruchomości do sieci. Art. 5 ust. 2 ww. ustawy stanowi natomiast m.in., że jeżeli umowa o zaopatrzenie w wodę lub odprowadzanie ścieków nie stanowi inaczej, odbiorca usług odpowiada za zapewnienie niezawodnego działania posiadanych przyłączy wodociągowych i przyłączy kanalizacyjnych.

Definicję przyłączy zawiera art. 2 pkt 5 i 6 ww. ustawy, zgodnie z którym:

³ Por. np. wyrok Sądu Antymonopolowego z dnia 23 czerwca 1999 r., sygn. akt XVII Ama 26/99; wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 7 lipca 2004 r., sygn. akt XVII Ama 65/03; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 maja 1997 r., sygn. akt I CKN 114/97.

⁴ Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 5 listopada 2008 r., sygn. akt VI ACa 525/08.

- przyłącze kanalizacyjne to odcinek przewodu łączącego wewnętrzną instalację kanalizacyjną w nieruchomości odbiorcy usług z siecią kanalizacyjną, za pierwszą studzienką licząc od strony budynku, a w przypadku jej braku do granicy nieruchomości gruntowej.
- przyłącze wodociągowe to odcinek przewodu łączącego sieć wodociągową z wewnętrzną instalacją wodociągową w nieruchomości odbiorcy usług wraz z zaworem za wodomierzem głównym.

Definicję sieci zawiera art. 2 pkt 7 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę, zgodnie z którym są to przewody wodociągowe lub kanalizacyjne wraz z uzbrojeniem i urządzeniami, którymi dostarczana jest woda lub którymi odprowadzane są ścieki, będące w posiadaniu przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego.

Art. 15 ust. 1 ww. ustawy stanowi, że przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne jest obowiązane zapewnić budowę urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych, ustalonych przez gminę w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, w zakresie uzgodnionym w wieloletnim planie rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych, o którym mowa w art. 21 ust. 1 przedmiotowej ustawy. Art. 5 ust. 1 ww. ustawy nakłada ponadto na przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne m.in. obowiązek zapewnienia zdolności posiadanych urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych do realizacji dostaw wody w wymaganej ilości i pod odpowiednim ciśnieniem oraz dostaw wody i odprowadzania ścieków w sposób ciągły i niezawodny.

W myśl art. 2 pkt 14 i 16 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę:

- urządzenia kanalizacyjne to sieci kanalizacyjne, wyloty urządzeń kanalizacyjnych służących do wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi oraz urządzenia podczyszczające i oczyszczające ścieki oraz przepompownie ścieków;
- urządzenia wodociągowe to ujęcia wód powierzchniowych i podziemnych, studnie publiczne, urządzenia służące do magazynowania i uzdatniania wód, sieci wodociągowe, urządzenia regulujące ciśnienie wody.

Wskazać również należy, że zgodnie z art. 49 K.c. (w brzmieniu obowiązującym od dnia 3 sierpnia 2008 r.) *Urządzenia służące do doprowadzania lub odprowadzania płynów, pary, gazu, energii elektrycznej oraz inne urządzenia podobne nie należą do części składowych nieruchomości, jeżeli wchodzą w skład przedsiębiorstwa (§ 1). Osoba, która poniosła koszty budowy urządzeń, o których mowa w § 1, i jest ich właścicielem może żądać, aby przedsiębiorca, który przyłączył urządzenia do swojej sieci nabył ich własność za odpowiednim wynagrodzeniem, chyba, że w umowie strony przewidziały inaczej. Z żądaniem przeniesienia własności tych urządzeń może wystąpić także przedsiębiorca.* Obowiązuje ponadto art. 31 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę stanowiący, iż *Osoby, które wybudowały z własnych środków urządzenia wodociągowe i urządzenia kanalizacyjne, mogą je przekazywać odpłatnie gminie lub przedsiębiorstwu wodociągowo-kanalizacyjnemu, na warunkach uzgodnionych w umowie. Przekazywane urządzenia, o których mowa w ust. 1, powinny odpowiadać warunkom technicznym określonym w odrębnych przepisach. Należność za przekazane urządzenia wodociągowe i kanalizacyjne może być rozłożona na raty lub uwzględniona w rozliczeniach za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków.* Tak więc odbiorcom usług, którzy ponieśli koszty budowy urządzeń wodociągowych lub kanalizacyjnych przysługuje roszczenie o odpłatne przejęcie tych urządzeń przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne. W uchwale z dnia 13 lipca 2011 r., sygn. akt II CZP 26/11 Sąd Najwyższy wskazał, że podstawę takiego roszczenia stanowi od chwili jego wejścia w życie art. 49 § 2 K.c.

Jak wynika z powyższych przepisów osoba ubiegająca się o przyłączenie ma obowiązek wybudowania na własny koszt przyłączy wodociągowych i kanalizacyjnych. Natomiast budowa urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych (w których skład wchodzi sieci wodociągowe i kanalizacyjne) spoczywa co do zasady na przedsiębiorstwie wodociągowo-kanalizacyjnym. Jeżeli określone urządzenia nie były ujęte w planie wieloletnim i zostały wybudowane przez inwestora prywatnego, przysługuje mu roszczenie o przejęcie ich własności za wynagrodzeniem przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne, które przyłączyło urządzenia do swojej sieci.

Analizując, czy zakwestionowane w niniejszej sprawie warunki przyłączenia do sieci Wodociągów mają uciążliwy charakter powołać należy w pierwszej kolejności uchwałę z dnia 13 września 2007 r., sygn. akt III CP 79/07, w której Sąd Najwyższy orzekł, że *Wybudowany z własnych środków przez odbiorcę usług zbiorowego odprowadzania ścieków odcinek przewodu kanalizacyjnego łączący wewnętrzną instalację kanalizacyjną w nieruchomości tego odbiorcy z istniejącą siecią stanowi w części leżącej poza granicą jego nieruchomości gruntowej urządzenie kanalizacyjne, o jakim mowa w art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (tekst jedn. Dz. U. z 2006 r. Nr 123. poz. 858 ze zm.)*. W uchwale tej Sąd podniósł szereg argumentów przemawiających za tym, iż nie stanowi przyłącza kanalizacyjnego odcinek przewodu od granicy nieruchomości do sieci głównej. Argumenty te w ocenie Prezesa Urzędu mogą być również odniesione do kwestii związanych z przyłączaniem do sieci wodociągowej.

Sąd Najwyższy wskazał, że sytuacja, w której przyłączem byłby odcinek przewodu położony poza obszarem przyłączanej nieruchomości rodzi szereg problemów. Po pierwsze, to przyłączany podmiot musiałby uzyskać tytuł prawny do wykorzystania nieruchomości sąsiednich. Po drugie, zgodnie z art. 5 ust. 2 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę, jeżeli umowa o zaopatrzenie w wodę lub odprowadzanie ścieków nie stanowi inaczej, odbiorca usług odpowiada za zapewnienie niezawodnego działania posiadanych przyłączy. Trudno zdaniem Sądu Najwyższego uznać, że w posiadaniu odbiorcy usług są także odcinki przewodu położone w cudzych nieruchomościach. Prowadziłoby to do sytuacji, w której nikt nie byłby odpowiedzialny za zapewnienie niezawodnego działania tych odcinków przewodu, ponieważ obowiązek przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego obejmuje tylko urządzenia kanalizacyjne (art. 5 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę), do których przyłącze nie należy. Po trzecie, zdaniem Sądu Najwyższego to właściciel przyłącza musiałby wyrażać zgodę na podłączenie do tego przyłącza innych podmiotów. Do wszystkich tych czynności niewątpliwie lepiej przystosowane jest przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne.

W powołanej uchwale Sąd Najwyższy zwrócił również uwagę, że do czasu wejścia w życie ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę nie było wątpliwości, iż odcinek przewodu między granicą nieruchomości lub studzienką na nieruchomości a siecią główną pozostawał w zarządzie przedsiębiorstw wodociągowych. Sąd wskazał, że obowiązujące wcześniej regulacje oparte były na jednolitym założeniu, że odcinek przewodu kanalizacyjnego między nieruchomością albo pierwszą studzienką (miejscem na jej wybudowanie) a siecią główną był budowany i utrzymywany przez przedsiębiorstwa wodociągowe. Przyjęcie, że odcinki takie stanowią przyłącze prowadziłoby do sytuacji, w której odcinki wybudowane przed wejściem w życie ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę, a więc niebędące w posiadaniu podmiotu przyłączanego byłyby utrzymywane w stanie niezawodnego działania przez przedsiębiorstwo wodociągowe, podczas, gdy odpowiedzialność za utrzymanie odcinków nowych obciążałaby odbiorcę usług. Brak jest w ocenie Sądu argumentów funkcjonalnych, które przemawiałyby za takim zróżnicowaniem.

Jakkolwiek powołana uchwała Sądu Najwyższego rozstrzyga jedynie co do tego, jaki odcinek przewodu kanalizacyjnego należy uznać za przyłącze w sytuacji, gdy na terenie przyłączanej nieruchomości nie została zlokalizowana studzienka kanalizacyjna, to zawarte w

tej uchwale wywody w powiązaniu z definicjami przyłączy zawartymi w ustawie o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę pozwalają w ocenie Prezesa Urzędu na wyprowadzenie wniosku, iż w przypadku, gdy na terenie nieruchomości osoby przyłączanej zaplanowana jest budowa studzienki, odcinek przewodu od studzienki do granicy nieruchomości, jak również sama studzienkę powinno finansować przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne. W powyższym kontekście należy po pierwsze wskazać, iż w art. 2 pkt 5 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę przyłącze kanalizacyjne zdefiniowane zostało wyłącznie jako „odcinek przewodu”. Ww. przepis nie daje podstaw do przyjęcia, iż w skład przyłącza wchodzi również studzienka kanalizacyjna. Z jego treści wynika natomiast, iż w razie, gdy studzienka jest zlokalizowana na terenie przyłączanej nieruchomości, przyłącze powinno być wykonane do tej studzienki, zaś za studzienką mamy już do czynienia z siecią kanalizacyjną. Ponieważ ustanowiony w ustawie o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę podział przewodów służących do odprowadzania ścieków na przyłącza (finansowane przez odbiorcę) i urządzenia (finansowane przez przedsiębiorstwo) ma charakter dychotomiczny, uznać należy, iż skoro odbiorca realizuje budowę przyłączy do studzienki, to sama studzienka jest już elementem sieci i stanowi urządzenie kanalizacyjne. Zdaniem Prezesa Urzędu studzienka jest początkiem sieci kanalizacyjnej, a nie początkiem przyłącza. W powyższym kontekście można wyobrazić sobie różne stany faktyczne. W pierwszym, do nieruchomości osoby ubiegającej się o przyłączenie doprowadzony został „dosięgnik” od głównej rury kanalizacyjnej zakończony studzienką. Studzienka ta istnieje już w momencie składania wniosku o przyłączenie. W takiej sytuacji nie ulega wątpliwości, iż studzienka i przewody położone za nią są elementem sieci, a osoba przyłączana realizuje budowę przyłącza wyłącznie do studzienki. W drugim stanie faktycznym, na terenie nieruchomości przyłączanej brak jest studzienki, a jej wybudowanie zostało zaplanowane w technicznych warunkach przyłączenia do sieci. Również wówczas studzienka i przewody położone za nią powinny stanowić element sieci, której realizację finansuje przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne. Brak jest bowiem podstaw, aby w jednym stanie faktycznym studzienka wraz z przewodami położonymi za nią stanowiła element sieci kanalizacyjnej, w innym zaś część przyłącza do sieci.

A zatem Prezes Urzędu stoi na stanowisku, że osoba ubiegająca się o przyłączenie do sieci kanalizacyjnej powinna realizować budowę przewodu do pierwszej studzienki licząc od strony budynku na terenie swojej nieruchomości (od budynku do studzienki). Przewody położone za studzienką oraz sama studzienka są już natomiast elementem sieci. Powyższa interpretacja nie stoi w sprzeczności z przepisami rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki ich usytuowanie (Dz. U. Nr 75, poz. 690). Zgodnie z § 122 ust. 1 tego rozporządzenia instalację kanalizacyjną stanowi układ połączonych przewodów wraz z urządzeniami, przyborami i wpustami odprowadzającymi ścieki oraz wody opadowe do pierwszej studzienki licząc od strony budynku. Biorąc pod uwagę, iż zgodnie z art. 2 pkt 5 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę przyłączem kanalizacyjnym jest odcinek przewodu łączącego wewnętrzną instalację kanalizacyjną z siecią kanalizacyjną za pierwszą studzienką licząc od strony budynku, można by uznać (kierując się powołanym przepisem z zakresu prawa budowlanego), iż przyłącze kanalizacyjne zaczyna się na pierwszej studziencie licząc od strony budynku. Jak jednak słusznie zauważa Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 13 września 2007 r. definicja instalacji kanalizacyjnej zamieszczona w rozporządzeniu wykonawczym do innej ustawy nie może podważać woli ustawodawcy wyrażonej w art. 2 pkt 5 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę. Po drugie, w rozporządzeniu tym mowa jest o „instalacji, a nie o „instalacji wewnętrznej”. Wskazuje to na różną treść obydwu pojęć, a w szczególności na to, że „instalacja” w rozumieniu rozporządzenia składa się z instalacji wewnętrznej (w budynku) i zewnętrznej (poza budynkiem). Pojęcie „instalacja”, jakim posługuje się rozporządzenie Ministra Infrastruktury nie może być zatem utożsamiane z pojęciem „instalacji wewnętrznej” zawartej w przepisie ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę. Co więcej zaznaczyć należy, że

rozporządzenie, o jakim mowa powyżej określając obowiązki właściciela nieruchomości stanowi, że ma on obowiązek wybudować przewody do pierwszej studzienki licząc od strony budynku. Z tego wniosek, iż w świetle ww. rozporządzenia budowa samej studzienki i przewodów położonych za nią nie leży już w gestii właściciela nieruchomości, co jest spójne z dokonaną przez Prezesa Urzędu wykładnią art. 2 pkt 5 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę.

Wątpliwości Prezesa Urzędu budzi również nałożenie na odbiorcę obowiązku poniesienia kosztów budowy przepompowni ścieków. Z art. 2 pkt 14 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę wynika, iż intencją ustawodawcy było, aby koszty takie ponosiło przedsiębiorstwo. Przyłącze kanalizacyjne definiowane jest w ustawie jedynie jako „odcinek przewodu”, co przemawia za tym, iż co do zasady nie powinno być wyposażone w dodatkowe urządzenia. Również w świetle *Szczegółowego opisu priorytetów Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko*⁵ (w ramach którego zawierane były umowy przewidujące finansowanie przez odbiorców Wodociągów pompowni ścieków) wybudowanie przepompowni ścieków w systemie kanalizacji ciśnieniowej powinno obciążać przedsiębiorstwo, nawet, gdy przepompownie te usytuowane są w granicach nieruchomości należącej do odbiorcy.

Jakkolwiek można wyobrazić sobie, iż w celu niezawodnego odprowadzania ścieków z danej nieruchomości konieczne jest wybudowanie przepompowni ścieków, to jednak sytuacje, gdy to odbiorca będzie zmuszony do poniesienia kosztów jej budowy nie powinny stanowić reguły. W świetle obowiązujących przepisów przedsiębiorstwo powinno tak określić warunki techniczne przyłączenia, aby nie nakładać na osobę przyłączaną tego obowiązku. Jeżeli jest konieczność tłoczenia ścieków z danej nieruchomości za pomocą pompy, powinna ona co do zasady znajdować się na majątku dostawcy usług. Zważyć należy, iż ustawa o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę w art. 5 ust. 1 nakłada na przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne obowiązek zapewnienia zdolności posiadanych urządzeń kanalizacyjnych do realizacji odprowadzania ścieków w sposób ciągły i niezawodny. Przedsiębiorstwo powinno zatem zapewnić możliwość sprawnego odbierania ścieków z nieruchomości przyłączonej do sieci, wyposażając te urządzenia – w razie takiej konieczności – w przepompownie ścieków.

Biorąc pod uwagę przytoczone wyżej fragmenty uchwały uprawnione jest również stanowisko, zgodnie z którym przyłączem wodociągowym jest odcinek przewodu łączącego sieć wodociągową z wewnętrzną instalacją wodociągową położony w granicach przyłączanej nieruchomości, zaś poza jej granicami mamy do czynienia z realizacją budowy urządzeń wodociągowych. W tym zakresie należy odwołać się również do orzecznictwa antymonopolowego. W wyroku z dnia 30 października 2009 r., sygn. akt VI ACa 461/09 Sąd Apelacyjny w Warszawie wskazał, że ustawodawca wyznaczył granicę pomiędzy przyłączem wodociągowym i kanalizacyjnym a siecią jako granicę nieruchomości odbiorcy. Podobne stanowisko zajął Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w wyroku z dnia 5 października 2012 r., sygn. akt XVII AmA 223/10 wskazując: *Zachowanie powodowej Spółki trafnie zostało zakwalifikowane jako narzucanie przez przedsiębiorcę uciążliwych warunków umów przynoszących mu nieuzasadnione korzyści w rozumieniu art. 9 ust. 2 pkt 6 ustawy o okik. Dotyczy bowiem zobowiązania odbiorcy do wykonania na własny koszt części robót niestanowiących – co do zakresu – prac związanych z budową przyłącza, o którym mowa w art. 2 pkt 5 i 6 u.z.z.w. tj. (...) budowy części sieci wodociągowej i kanalizacyjnej od granicy nieruchomości do miejsca wykonania wciniki. (...) Odcinek sieci od granicy nieruchomości do miejsca wykonania włączenia nie jest już przyłączem, uwzględniając (...) definicje przyłączy, jest fragmentem sieci, co znajduje potwierdzenie również w sporządzonej opinii biegłego. W konsekwencji odbiorca usług wykonując odcinek sieci od*

⁵ http://www.pois.gov.pl/Dokumenty/Lists/Dokumenty%20programowe/Attachments/123/SzOP_dokument_glowny_wersja_3_13_czysty_10042013.pdf

granicy nieruchomości przylączanej do miejsca włączenia i samo włączenie „inwestuje” w cudzą własność, ten fragment sieci jest bowiem przedmiotem własności powodowego Przedsiębiorstwa (...).

Nie bez znaczenia dla oceny powyższej kwestii jest też stanowisko Ministerstwa Budownictwa Departamentu Polityki Miejskiej i Rewitalizacji z dnia 8 marca 2007 r. (znak: BR1m-053-22/07/359)⁶, zgodnie z którym „(...) definicje przyłączy muszą być zgodne z regulacjami prawa cywilnego – właściciel nieruchomości może posiadać przewody, które są trwale złączone z nieruchomością, jedynie w takiej części, w jakiej ta rzecz usytuowana została w granicach jego nieruchomości. Przyłączem jest więc przewód położony w obrębie nieruchomości, przewody poza nieruchomością należą do sieci. (...) w celu przyłączenia budowanego domu do sieci wod.-kan. przyszły odbiorca usług zobowiązany jest do wykonania tylko takiego zakresu prac, które zlokalizowane są na obszarze jego nieruchomości. Wszelkie inne roboty budowlane, takie jak „wcięcie” do głównej rury wodociągowej zlokalizowanej po przeciwnej stronie ulicy, wykonanie wykopów przez drogę, ułożenie rury wodoc. i osłonowej, wykonanie wpięcia do głównego kolektora ściekowego po przeciwnej stronie ulicy, wykonanie wykopów celem ułożenia rury kanalizacyjnej przez drogę (...), należą do zakresu przedsiębiorstwa wod.-kan. Koszty związane z wykonaniem tych prac zaliczane są bowiem do kosztów zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków, stanowiących podstawę do określania taryf.”

W świetle powyższego stwierdzić należy, że w celu przyłączenia nieruchomości do sieci wodociągowo-kanalizacyjnej, przyszły odbiorca usług zobowiązany jest do wykonania tylko takiego zakresu prac, które zlokalizowane są na obszarze jego nieruchomości, a w przypadku istnienia studzienki kanalizacyjnej – na terenie jego nieruchomości do tej studzienki. Wszelkie inne roboty budowlane, takie jak wykonanie wykopów przez drogę, wykonanie wykopów celem ułożenia rury kanalizacyjnej lub wodociągowej przez drogę, wykonanie włączenia/wcinki do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, należą do zakresu prac, których koszt winna ponosić w analizowanej sprawie Spółka. Koszty związane z wykonaniem tych prac zaliczane bowiem są do kosztów zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków, stanowiących podstawę do określenia taryf.

Jednocześnie zważyć należy, iż podmiot przyłączany powinien ponosić koszty budowy przyłącza kanalizacyjnego do granicy jego nieruchomości gruntowej tylko wówczas, gdy na terenie tej nieruchomości brak jest studzienki kanalizacyjnej lub studzienki takiej nie zaplanowano. W żadnym wypadku nie daje to jednak podstaw do uznania, iż w granicach swojej nieruchomości odbiorca powinien wybudować studzienkę kanalizacyjną oraz przewody służące do odprowadzania ścieków położone za tą studzienką. Budowa studzienki nie mieści się w definicji przyłącza określonej w art. 2 pkt 5 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę. Zgodnie z tym przepisem pod pojęciem przyłącza należy rozumieć wyłącznie „odcinek przewodu” i nie daje on podstaw do przyjęcia, że częścią przyłącza jest również studzienka, czy przepompownia ścieków (którą ww. ustawa zalicza do urządzeń kanalizacyjnych). Art 2 pkt 5 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę wyraźnie wskazuje (co potwierdza również powołana uchwała Sądu Najwyższego), że jeżeli w granicach nieruchomości znajduje się studzienka podmiot przyłączany realizuje budowę przewodu do tej studzienki. Pozwala to uznać, że studzienka jest elementem sieci, a zatem w przypadku, gdy jej budowa przewidziana jest w granicach przylączanej nieruchomości, koszty wykonania studzienki i przewodów położonych za nią nie powinny obciążać osoby ubiegającej się o przyłączenie.

⁶ Pismo Ministerstwa Budownictwa Departamentu Polityki Miejskiej i Rewitalizacji z 8.03.2007 r., znak: BR1m-053-22/07/359, za: decyzja UOKiK Nr RKR-47/2008 z 30.12.2008 r., www.uokik.gov.pl.

Podsumowując należy uznać, iż przyłączem wodociągowym jest odcinek przewodu znajdujący się w nieruchomości odbiorcy usług. Tym samym odcinek przewodu łączącego sieć wodociągową z wewnętrzną instalacją wodociągową znajdujący się poza granicą nieruchomości gruntowej osoby przyłączanej stanowi urządzenie wodociągowe w rozumieniu art. 2 pkt 16 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę. Koszty robót związanych z budową przewodu wodociągowego od granicy nieruchomości osoby przyłączanej do miejsca włączenia do istniejącej sieci głównej (w tym koszty włączenia do sieci) nie stanowią zatem – co do zakresu – kosztów prac związanych z budową przyłącza wodociągowego. Koszty tych robót powinny obciążać przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne, a w razie ich poniesienia przez osobę przyłączaną przysługuje jej roszczenie do przedsiębiorstwa, które przyłączyło urządzenia do swojej sieci o nabycie ich własności za odpowiednim wynagrodzeniem. W niniejszej sprawie Spółka taką możliwość wyłączyła.

Prezes Urzędu stoi również na stanowisku, że przyłączem kanalizacyjnym jest odcinek przewodu łączącego wewnętrzną instalację kanalizacyjną z siecią kanalizacyjną znajdujący się w granicach nieruchomości gruntowej osoby przyłączanej, sięgający do pierwszej studzienki licząc od strony budynku, jeżeli taka jest usytuowana w granicach przyłączanej nieruchomości. Oznacza to, iż za pierwszą studzienką licząc od strony budynku mamy do czynienia nie z przyłączem, lecz z urządzeniem kanalizacyjnym w rozumieniu art. 2 pkt 14 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę. Koszty wykonania robót na tym odcinku obejmujące koszty prac ziemnych, koszty zakupu i ułożenia przewodów jak również koszty zakupu i montażu samej studzienki powinny obciążać przedsiębiorstwo. W przypadku ich poniesienia przez odbiorcę, Spółka powinna być zobowiązana do przejęcia wybudowanych przez osobę przyłączaną urządzeń. W okolicznościach przedmiotowej sprawy, Spółka nie przejmuje na własność za wynagrodzeniem odcinków przewodów, o jakich mowa powyżej uważając je za przyłącza kanalizacyjne. Co więcej w odniesieniu do odcinków przewodów wybudowanych w związku z realizacją projektu „Rozwój i modernizacja gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy Głuchołazy” „Wodociągi” przejmują sfinansowane przez osoby przyłączane (przy dofinansowaniu ze środków NFOŚiGW) przewody kanalizacyjne położone za studzienką, studzienki i przepompownie w sposób nieodpłatny bądź nakładają na odbiorców obowiązek ich przekazania w użyczenie Spółce na okres minimum 5 lat, wyłączając jednocześnie możliwość dochodzenia w przyszłości roszczeń związanych z ich własnością.

W okolicznościach przedmiotowej sprawy uznać zatem należy, że „Wodociągi” narzucają swoim kontrahentom uciążliwe warunki przyłączenia do sieci. Warunki te przynoszą Spółce nieuzasadnione korzyści, albowiem przerzuca ona na osoby ubiegające się o przyłączenie obowiązek poniesienia kosztów robót związanych z budową urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych wyłączając jednocześnie możliwość przejęcia ich własności za wynagrodzeniem.

W powyższym kontekście wskazać należy, iż zgodnie z art. 15 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne jest obowiązane zapewnić budowę urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych w zakresie uzgodnionym w wieloletnim planie rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych będących w jego posiadaniu, o jakim mowa w art. 21 ww. ustawy. Zgodnie z powołanym przepisem ww. plan opracowuje przedsiębiorstwo, a uchwała rada gminy. Plan określa w szczególności planowany zakres usług wodociągowo-kanalizacyjnych, przedsięwzięcia rozwojowo-modernizacyjne w poszczególnych latach, nakłady inwestycyjne w poszczególnych latach, a także sposoby finansowania planowanych inwestycji. Stosownie do art. 20 ust. 4 pkt 3 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę koszty wynikające z planowanych wydatków inwestycyjnych na podstawie planów wieloletnich uwzględniane są w kalkulacji niezbędnych przychodów stanowiących podstawę określenia taryf. Jeżeli przedsiębiorstwo przerzuca na podmioty przyłączane obowiązek budowy urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych w spornym

zakresie, a jednocześnie nie dopuszcza możliwości ich przejścia za wynagrodzeniem osiága nieuzasadnioną korzyść wynikającą z uniknięcia obowiązku poniesienia wydatków związanych z rozbudową sieci na potrzeby przyłączenia nowych odbiorców.

Podsumowując należy wskazać, iż w ocenie Prezesa Urzędu zebrane dowody świadczą o tym, że Wodociągi naruszając zakaz określony w art. 9 ust. 1 i 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów wykorzystują swoją dominującą pozycję na lokalnym rynku zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków.

Na powyższą ocenę nie mają wpływu argumenty przedstawione przez „Wodociągi” w piśmie złożonym w dniu 16 grudnia 2013 r., w załączeniu do którego Spółka przedstawiła dokument opracowany w maju 2006 r. przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego pn. „Ogólne wytyczne dotyczące kwalifikowania wydatków w projektach współfinansowanych przez Fundusz Spójności”. W dokumencie tym Ministerstwo przedstawiło graficzną interpretację definicji przyłącza kanalizacyjnego, zgodnie z którą w przypadku, gdy w granicach nieruchomości znajduje się studzienka, przyłączem kanalizacyjnym jest odcinek przewodu od studzienki do sieci. „Wodociągi” podniosły, że jako beneficjent środków unijnych ma obowiązek stosować się do wytycznych dotyczących kwalifikowania wydatków w projektach współfinansowanych przez Fundusz Spójności (dowód: karta nr 450).

Odnosząc się do powyższego należy wskazać, że ww. dokument nie zawiera wiążącej interpretacji definicji przyłącza kanalizacyjnego. Określa on przede wszystkim, jakie odcinki przewodów i na jakich zasadach mogą być uznane za elementy kwalifikowane przy rozliczaniu wydatków finansowanych z Funduszu Spójności (decydującym kryterium jest tutaj zatwierdzenie wydatków Decyzją Komisji Europejskiej) i ma znaczenie w relacjach pomiędzy „Wodociągami” a Komisją Europejską. Nie rozstrzyga on natomiast o tym, jaki zakres robót w związku z przyłączeniem do sieci powinny finansować osoby ubiegające się o przyłączenie, co uregulowane jest w art. 15 ust. 2 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę. Należy również wskazać, że niniejsza decyzja dotyczy zarówno przyłączy realizowanych w ramach projektu Funduszu Spójności, jak i poza tym projektem. Niezależnie od okoliczności, w jakich realizowane są przyłącza obowiązują te same przepisy prawa, które powinny być interpretowane w jednakowy sposób.

Zgodnie z art. 10 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, jeżeli Prezes Urzędu stwierdzi naruszenie zakazu określonego w art. 9 tej ustawy wydaje decyzję o uznaniu praktyki za ograniczającą konkurencję i nakazującą zaniechanie jej stosowania. Jednocześnie art. 11 ust. 1 i 2 przedmiotowej ustawy stanowi, że powyższej decyzji nie wydaje się w przypadku, gdy zachowanie rynkowe przedsiębiorcy przestało naruszać zakazy określone w art. 9. Prezes Urzędu wydaje wówczas decyzję o uznaniu praktyki za ograniczającą konkurencję i stwierdzającą zaniechanie jej stosowania. Stosownie do art. 11 ust. 3 ww. ustawy, ciężar udowodnienia okoliczności zaniechania praktyki spoczywa na przedsiębiorcy.

W ocenie Prezesa Urzędu w niniejszej sprawie brak jest podstaw do przyjęcia, iż „Wodociągi” zaprzestały stosowania zarzucanej praktyki ograniczającej konkurencję. W toku postępowania nie zgromadzono żadnych dowodów wskazujących na to, że Spółka zaprzestała nakładania na swoich kontrahentów obowiązku poniesienia kosztów budowy urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych w zakwestionowanym zakresie. W związku z powyższym uzasadnione jest wydanie w stosunku do „Wodociągów” decyzji uznającej zarzucaną praktykę za ograniczającą konkurencję i nakazującą zaniechanie jej stosowania.

W tym stanie rzeczy orzeczono, jak w punkcie I sentencji decyzji.

II. Zgodnie z treścią art. 106 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Prezes Urzędu może nałożyć na przedsiębiorcę, w drodze decyzji, karę pieniężną w wysokości nie większej niż 10% przychodu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary, jeżeli przedsiębiorca ten, choćby nieumyślnie dopuścił się naruszenia zakazu określonego w art. 9 ww. ustawy.

Jak wynika z ww. przepisu rozstrzygnięcie w przedmiocie nałożenia administracyjnej kary pieniężnej posiada fakultatywny charakter. Prezes Urzędu wydając decyzję o nałożeniu kary działa w ramach uznania administracyjnego, co oczywiście nie jest równoznaczne z dowolnością. W tym zakresie Prezes Urzędu kieruje się zasadą równości i proporcjonalności. Rozważając kwestię nałożenia kary należy wziąć pod uwagę, czy w danych okolicznościach sprawy konieczne albo celowe jest jej nałożenie, a jeżeli tak, to w jakiej wysokości kara spełni założone funkcje. Należy również wziąć pod uwagę, iż skuteczna polityka karania wymaga, by w przypadku stwierdzenia stosowania przez przedsiębiorcę praktyki ograniczającej konkurencję zasadą było nakładanie kary pieniężnej⁷.

Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów nie zawiera zamkniętego katalogu przesłanek, od których uzależniana jest wysokość nakładanych na przedsiębiorców kar. Norma prawna wynikająca z art. 111 ww. ustawy stanowi jedynie, iż przy ustalaniu wysokości kar pieniężnych, o których mowa między innymi w art. 106 należy uwzględnić w szczególności okres, stopień oraz okoliczności naruszenia przepisów ustawy, a także uprzednie naruszenie przepisów ustawy, przy czym – stosownie do art. 130 ustawy antymonopolowej – przy ustalaniu wysokości kary pieniężnej, o którym mowa w art. 111 tej ustawy, uwzględnia się również okoliczność naruszenia przepisów ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jedn. Dz. U. z 2005 r. Nr 244, poz. 2080 z późn. zm.). Jest rzeczą oczywistą, iż na wysokość kary musi mieć także wpływ stopień zagrożenia lub naruszenia interesu publicznoprawnego stosowanymi praktykami ograniczającymi konkurencję. Ponadto w judykaturze wskazuje się, że w przypadku kar za stosowanie praktyk ograniczających konkurencję przesłankami, które należy brać pod uwagę są: potencjał ekonomiczny przedsiębiorcy, skutki praktyki dla konkurencji lub kontrahentów, dopuszczalny poziom kary wynikający z przepisów ustawy oraz cele, jakie kara ma osiągnąć⁸. Nałożona przez Prezesa Urzędu kara pieniężna powinna pełnić funkcję represyjną (tj. stanowić dolegliwość za naruszenie przepisów ustawy antymonopolowej), a także prewencyjną, dyscyplinującą (tj. zapobiegać podobnym naruszeniom w przyszłości). W zależności od stopnia naruszenia przepisów ustawy, ustala się funkcję prewencyjną lub represyjną za wiodącą.

W punkcie I niniejszej Decyzji Prezes Urzędu stwierdził stosowanie przez „Wodociągi” praktyki ograniczającej konkurencję określonej w art. 9 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Aby stwierdzić, czy z powyższego tytułu zasadne jest nałożenie kary pieniężnej określonej w art. 106 ust. 1 pkt 1 ww. ustawy należy w pierwszej kolejności wykazać, że przedmiotowe naruszenie zostało popełnione co najmniej nieumyślnie.

W ocenie Prezesa Urzędu „Wodociągi” świadomie i z rozeznanem skutków swojego postępowania eksploatowały swoich kontrahentów (podmioty przyłączone) poprzez obciążanie ich kosztami budowy urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych w zakwestionowanym zakresie, których to kosztów ww. podmioty nie powinny ponosić. Z drugiej jednak strony Spółka przedstawiła wyjaśnienia wskazujące na jej wątpliwości interpretacyjne dotyczące kwestii finansowania podłączeń do sieci wynikające z rozbieżnych poglądów doktryny i orzecznictwa odnośnie ww. zagadnień. Spółka przyjęła korzystną dla siebie interpretację przepisów ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę, jednocześnie zdając sobie sprawę z tego, iż takie zachowanie w świetle dotychczasowego orzecznictwa antymonopolowego stanowi

⁷ Wyrok Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 8.11.2004 r., sygn. akt XVII Ama 81/03.

⁸ Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 czerwca 2000 r., sygn. akt I CKN 793/98.

naruszenie art. 9 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. W świetle powyższego stwierdzić należy, iż Spółka dopuściła się umyślnego naruszenia przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

W związku z powyższym stwierdzić należy, iż istnieją podstawy do nałożenia na Spółkę kary pieniężnej w oparciu o art. 106 ust. 1 pkt 1 ww. ustawy. Ponieważ w 2012 roku Spółka osiągnęła przychód w wysokości [...] PLN, maksymalna kara, jaka może zostać nałożona w oparciu o powołany przepis wynosi [...] PLN.

Ustalając wymiar kary pieniężnej Prezes Urzędu w pierwszej kolejności dokonał oceny natury stwierzonego w niniejszej decyzji naruszenia, która determinuje wysokość kwoty bazowej kary będącej odsetkiem uzyskanego przez Spółkę w 2012 roku przychodu. Wskazać przy tym należy, iż w kwestii natury naruszenia Prezes Urzędu wyróżnia naruszenia bardzo poważne (do których należy zaliczyć przede wszystkim szczególnie szkodliwe horyzontalne ograniczenia konkurencji, w tym porozumienia cenowe, zmowy przetargowe, podział rynku, kolektywne bojkoty, jak również przypadki nadużywania pozycji dominującej mające na celu lub prowadzące do eliminacji konkurencji na rynku), naruszenia poważne (do których należy zaliczyć przede wszystkim porozumienia horyzontalne niezaliczane do najpoważniejszych naruszeń, porozumienia pionowe wpływające na cenę lub warunki oferowania produktu, przypadki nadużywania pozycji dominującej mające na celu lub prowadzące do istotnego ograniczenia konkurencji lub dotkliwej eksploatacji kontrahentów lub konsumentów), naruszenia mniej poważne niż wyżej wymienione (naruszenia pozostałe, do których należą m.in. porozumienia wertykalne niedotyczące ceny lub możliwości odsprzedaży towaru, jak również przypadki nadużywania pozycji dominującej o mniejszej wadze). Natura naruszenia znajduje odzwierciedlenie w wysokości kary w ten sposób, że wyjściowy poziom kary, będący podstawą do dalszych wyliczeń, kształtuje się dla poszczególnych rodzajów naruszeń w następujący sposób:

- powyżej 1%, jednak nie więcej niż 3% przychodu w przypadku naruszeń bardzo poważnych;
- powyżej 0,2%, jednak nie więcej niż 1% przychodu w przypadku naruszeń poważnych;
- powyżej 0,01%, jednak nie więcej niż 0,2% przychodu w przypadku naruszeń pozostałych.

Oceniając charakter naruszenia Prezes Urzędu wziął pod uwagę, iż stosowana przez „Wodociągi” praktyka ograniczająca konkurencję ma charakter eksploatacyjny. Jej istotą jest wykorzystanie posiadanej na rynku przewagi ekonomicznej celem nałożenia na osoby ubiegające się o przyłączenie do sieci kosztów budowy urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych w zakwestionowanym zakresie. Praktyka ta godzi w ekonomiczne interesy podmiotów przyłączanych, albowiem wiąże się z przerzuceniem na nich kosztów robót, które ponosić powinna Spółka. Zakwestionowane działania wymierzone są potencjalnie we wszystkie podmioty (w tym osoby fizyczne) ubiegające się o przyłączenie do sieci. Kwestionowane koszty podmioty ubiegające się o przyłączenie ponoszą w sposób jednorazowy. Nie mają one charakteru powtarzalnego, cyklicznego, co powinno być wzięte pod uwagę przy ocenie potencjału stwierzonego naruszenia. Jednocześnie jednak wysokość kosztów, do poniesienia których zobowiązani są kontrahenci „Wodociągów” może sięgać nawet kilku tysięcy złotych, co niewątpliwie stanowi dla przeciętnego odbiorcy dużą dolegliwość finansową.

W świetle powyższego Prezes Urzędu uznał, iż stwierdzone w niniejszej sprawie naruszenie zaliczyć należy do **naruszeń „pozostałych”**. Biorąc pod uwagę naturę naruszenia wyjściowy poziom kary pieniężnej ustalono na poziomie [...] % przychodu uzyskanego przez Spółkę w 2012 roku.

Ustalając wymiar kary Prezes Urzędu wziął w dalszej kolejności pod uwagę specyfikę rynku, na jakim doszło do naruszenia konkurencji oraz specyfikę działalności „Wodociągów”. W powyższym kontekście ocenie podlegał wpływ naruszenia na rynek. Zważono, że

zakwestionowane zachowanie zostało faktycznie wprowadzone w życie oraz wywołało wymierne szkody po stronie uczestników rynku, do których skierowana była praktyka. Z drugiej strony uwzględniono, że zarzucane naruszenie dotyczyło stosunkowo niewielkiej liczby odbiorców w porównaniu do całokształtu prowadzonej przez Spółkę działalności. Jednocześnie Prezes Urzędu wziął pod uwagę, iż brak jest podstaw, by uważać, że skutki zakazanej praktyki na rynku są nieodwracalne lub trudne do odwrócenia.

Z uwagi na powyższe okoliczności zasadne jest w ocenie Prezesa Urzędu zwiększenie wyjściowego poziomu kary ustalonego z uwzględnieniem natury naruszenia o **10%**.

Nakładając na „Wodociągi” karę pieniężną uwzględniono także, iż stwierdzone naruszenie miało charakter długotrwały. Zgromadzone w sprawie dowody wskazują, iż stosowane było przynajmniej od roku. Mając na uwadze, że w niniejszej sprawie długotrwałość stosowania praktyki prowadzi do zwielokrotnienia jej negatywnych skutków na rynku, zasadne jest podwyższenie kwoty kary o **10%**.

Ustalając wysokość nakładanej na Spółkę kary zbadano również, czy w niniejszej sprawie zachodzą okoliczności łagodzące i obciążające, z uwagi na które zasadne byłoby dalsze obniżenie bądź podwyższenie kwoty kary. Jako obciążającą uwzględniono okoliczność, iż stwierdzone naruszenie miało charakter umyślny. Okoliczności łagodzące w niniejszej sprawie nie występują.

W związku z powyższym kwotę kary zwiększa się o kolejne **10%**.

Przy wymierzaniu kary Prezes Urzędu zbadał również przesłankę „uprzedniego naruszenia przepisów ustawy” wynikającą z art. 111 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, stwierdzając, iż Spółka nie dopuściła się wcześniej takiego naruszenia. W związku z tym brak jest podstaw do podwyższenia kary z uwagi na tzw. „recydywę antymonopolową”.

Mając powyższe na uwadze Prezes Urzędu postanowił nałożyć na „Wodociągi” karę pieniężną w wysokości **16 545 PLN** (słownie złotych: szesnaście tysięcy pięćset czterdzieści pięć). W ocenie Prezesa Urzędu wymierzona kara w wysokości stanowiącej [...] % przychodu osiągniętego przez Spółkę w 2012 r. i [...] % maksymalnego wymiaru kary przewidzianego w art. 106 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów jest adekwatna do stopnia naruszenia przepisów ww. ustawy i współmierna do możliwości finansowych Spółki. W ocenie Prezesa Urzędu ww. kara pieniężna w pełni odpowiada stopniowi zawinienia strony postępowania. Nakładając karę w ustalonej wyżej wysokości, Prezes Urzędu wyszedł z założenia, iż powinna ona mieć charakter zarówno represyjny, jak i prewencyjny, przyczyniając się do zapobieżenia stosowaniu podobnych naruszeń w przyszłości. Niniejsza kara powinna pełnić również funkcję edukacyjną i wychowawczą, a także podkreślać naganność zakwestionowanych w niniejszym postępowaniu zachowań.

Wobec powyższego orzeczono jak w pkt II sentencji decyzji.

Zgodnie z art. 112 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów karę pieniężną należy uiścić w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji. Karę należy wpłacić na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w NBP o/o Warszawa Nr 51 1010 1010 0078 7822 3100 0000.

III. Art. 77 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów stanowi, że jeżeli w wyniku postępowania Prezes Urzędu stwierdził naruszenie przepisów ww. ustawy, przedsiębiorca, który dopuścił się tego naruszenia obowiązany jest ponieść koszty postępowania. Zgodnie z art. 80 ww. ustawy, Prezes Urzędu rozstrzyga o kosztach w drodze postanowienia, które może być zamieszczone w decyzji kończącej postępowanie. Ponadto, stosownie do art. 264 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego, jednocześnie z wydaniem

decyzji organ administracji publicznej ustali w drodze postanowienia wysokość kosztów postępowania, osoby zobowiązane do ich poniesienia oraz termin i sposób ich uiszczenia.

W punkcie I niniejszej decyzji Prezes Urzędu w wyniku przeprowadzonego przeciwko „Wodociągom” postępowania antymonopolowego stwierdził naruszenie przez ww. przedsiębiorcę przepisu art. 9 ust. 1 i 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Spełniona została zatem przesłanka wynikająca z art. 77 ust. 1 ww. ustawy pozwalająca na obciążenie Spółki kosztami przeprowadzonego postępowania. Ponieważ przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nie określają, co należy rozumieć pod pojęciem „kosztów postępowania” odwołano się w tym względzie – zgodnie z art. 83 ww. ustawy – do art. 263 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego, który do kosztów postępowania zalicza między innymi koszty doręczania stronom pism urzędowych. W niniejszej sprawie wyliczone w ten sposób koszty związane z korespondencją ze stroną postępowania ustalono na kwotę 23 PLN.

W związku z tym postanowiono obciążyć Wodociągi kosztami przeprowadzonego postępowania antymonopolowego w wysokości 23 PLN (słownie złotych: dwadzieścia trzy).

Na podstawie art. 264 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego w związku z art. 83 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów Prezes Urzędu wyznaczył stronie termin 14 dni od dnia uprawomocnienia się decyzji na uiszczenie ww. kosztów. Powyższą kwotę należy wpłacić na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w NBP o/o Warszawa Nr 51 1010 1010 0078 7822 3100 0000.

Wobec powyższego orzeczono jak w punkcie III sentencji decyzji.

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296 z późn. zm.) – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od daty jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Katowicach.

W przypadku jednak kwestionowania wyłącznie postanowienia o kosztach zawartego w pkt III niniejszej decyzji, stosownie do treści art. 264 § 2 Kodeksu postępowania administracyjnego w związku z art. 83 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz stosownie do art. 81 ust. 5 tej ustawy w związku z art. 479³² § 1 i 2 Kodeksu postępowania cywilnego, należy wnieść zażalenie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Katowicach w terminie tygodnia od dnia doręczenia niniejszej decyzji.

Dyrektor Delegatury
Urzędu Ochrony Konkurencji
i Konsumentów w Katowicach

Maciej Fragsztajn